

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	887
Land:	Myanmar
Kilde:	Landinfo
Titel:	Temanotat - Sikkerhets-og-menneskerettighetssituasjonen etter militaerkuppet i 2021
Udgivet:	25. august 2025
Optaget på baggrundsmaterialet:	10. september 2025

LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Temanotat

Myanmar

Sikkerhets- og menneskerettighetssituasjonen etter militærkuppet i 2021

25. august 2025

© Landinfo 2025

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Fredrik Selmers vei 6
Postboks 2098 Vika
0125 Oslo
Tel: 23 30 94 70
E-post: landinfo@landinfo.no
www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingstreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivarettatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

Summary

The military coup in Myanmar in February 2021 has, ever since, faced strong resistance from the population across ethnic groups. At first, this took the form of peaceful protests and demonstrations and later developed into a civil war with violent and armed conflict between the military and a wide range of armed groups. The highly polarized conflict since 2021 has severe consequences for the civilian population. There is widespread use of violence to crack down on all forms of resistance to the junta. In areas outside of military control, civilians are subjected to, among other things, arson, airstrikes, and artillery shelling. It is estimated that more than 3.5 million people are internally displaced. Freedom of expression is severely restricted, particularly in areas under junta control where surveillance, house raids, and checkpoints are widespread. Thousands of people have been arrested or detained for activities or views critical of the regime, or simply for being perceived as opponents of the junta. There has been a steady escalation in violence in Myanmar since the coup, and both the humanitarian situation and the overall human rights situation have significantly deteriorated.

Sammendrag

Militærkuppet i Myanmar i februar 2021 har i tiden etterpå møtt svært stor motstand i befolkningen, på tvers av etnisitet. Først i form av fredelige protester og demonstrasjoner, og deretter borgerkrig med voldelig og væpnet konflikt mellom det militære og mange ulike væpnede grupperinger. Den svært polariserte konflikten siden 2021 har store konsekvenser for sivilbefolkningen. Det er omfattende bruk av vold for å slå ned på all form for motstand mot juntaen. I områder der militæret ikke har kontroll, er det blant annet ildspåsettelse, luftangrep og artilleribeskytninger rettet mot sivile. Det er estimert at mer enn 3,5 millioner er internt fordrevne. Ytringsfriheten er nærmest fraværende, særlig i juntakontrollerte områder. Overvåking, husundersøkelser og kontrollposter er utbredt. Tusenvis er arrestert eller fengslet for regimekritisk aktivitet eller holdninger, eller for å bli oppfattet som motstander av juntaen. Det har vært en stadig eskalering i voldsbruk etter kuppet, og den humanitære situasjonen og menneskerettighetssituasjonen for øvrig har forverret seg betydelig.

Innhold

1 Innledning	7
2 Bakgrunn – Myanmar	8
2.1 Befolkning, etnisitet og administrativ inndeling	8
2.2 Styresett, sikkerhets- og menneskerettighetssituasjon før 2021	10
3 Militærkupp i 2021	12
3.1 Militær maktovertakelse 1. februar 2021	12
3.1.1 Unntakstilstand	13
3.2 Massiv motstand mot militærjuntaen og militærets reaksjon	13
3.3 Aktører i konflikten etter militærkuppet	13
3.3.1 Militærjuntaen, det militære og deres støttespillere	13
3.3.2 Motstandere av militærjuntaen/militæret	14
3.3.2.1 Fredelig motstand	14
3.3.2.2 Voldelig og væpnet motstand	16
4 Sikkerhetssituasjonen etter kuppet	17
4.1 Vedvarende og svært polarisert konflikt	17
4.2 En fragmentert konflikt - borgerkrig med mange aktører	18
4.3 Kamp om territoriell kontroll	19
4.4 Eskalerende voldsbruk og endret krigføring	22
4.4.1 Voldelige og væpnede sammenstøt	23
4.4.2 Landminer	23
4.4.3 Ildspåsettelse	24
4.4.4 Luftangrep	24
4.4.5 «Operasjon 1027»	26
4.4.6 Internt fordrevne	27
4.5 Geografiske variasjoner	27
4.5.1 Etniske stater	28
4.5.2 Bamar-kjerneområder	28
4.5.3 Yangon	29
5 Menneskerettighetssituasjonen etter kuppet	30
5.1 Humanitær situasjon	31
5.2 Juntaens kontroll over sivilbefolkningen	31
5.2.1 Kontroll over internett, sosiale medier og digitale plattformer	33
5.2.2 Kontrollposter, husundersøkelser, overvåkning og etterretning	34
5.3 Obligatorisk verneplikt og tvangsrekruttering	35
5.4 Arrestasjoner, fengslinger og drap	37
5.4.1 Arresterte	38
5.4.2 Fengslede	38
5.4.3 Drepte	38
5.5 Utsatte personer	39
5.6 Yangon	40
6 Referanser	43
6.1 Skriftlige kilder	43

6.2 Muntlige kilder	50
---------------------------	----

1 Innledning

1. februar 2021 var det militærkupp i Myanmar. Den militære maktovertakelsen har i all ettertid møtt svært stor motstand i befolkningen, på tvers av etnisitet. Først i form av protester og demonstrasjoner, deretter omfattende voldelig og væpnet konflikt mellom det militære og mange ulike væpnede grupperinger. Det er nå borgerkrig i landet. Dette temanotatet omhandler ulike aspekter ved sikkerhets- og menneskerettighetssituasjonen etter den militære maktovertakelsen i 2021 og frem til medio 2025.

Væpnet konflikt, vold og grove menneskerettighetsbrudd er på ingen måte noe nytt i Myanmar, og har preget landet i stor grad også før militærkuppet 2021. Dette kommer frem i kapittel 2 som gir kortfattet bakgrunnsinformasjon om etnisk mangfold, styresett, konflikter og menneskerettigheter fra uavhengigheten i 1948 og frem til 2021. Kapittel 3 omhandler militærkuppet i 2021, reaksjoner og motreaksjoner, samt aktører på begge sider av den etterfølgende konflikten som forenklet kan sies å være hvorvidt en er for eller imot militærjuntaen.

Notatets hovedtemaer er sikkerhets- og menneskerettighetssituasjonen i Myanmar etter militærkuppet i 2021. Enkelte ganger kan det være en delvis overlapping i hvordan en «måler» sikkerhetssituasjon og menneskerettighetssituasjon, og det er ikke alltid helt opplagt hva som hører hjemme hvor. Ett eksempel er sivile som er drept som følge av konflikt/borgerkrig i landet. Et slikt dødsfall kan være resultat av en sikkerhetshendelse som et flyangrep, eller kan være resultat av et menneskerettighetsovergrep begått for eksempel ved vold i varetekt. I notatet blir sivile dødsfall som følge av konfliktrelatert vold omtalt i begge hovedkapitlene. Det finnes også andre gråsoner. Videre bruker ulike kilder de to begrepene «sikkerhetssituasjon» og «menneskerettighetssituasjon» noe ulikt, eller i samme åndedrag. Det oppfordres derfor å se hen til underoverskriftene i kapittel 4 og 5.

Notatet gir ikke et uttømmende bilde, men søker å belyse forhold som er relevante for utlendingsforvaltningen. Det har til dels vært en utfordring å avgrense innholdet. Dette skyldes at notatet omhandler store og sammensatte temaer, at situasjonen i Myanmar er veldig kompleks med mange ulike aktører, at det er flere underliggende konflikter i tillegg til en hovedkonflikt og at omfanget av sikkerhetshendelser og menneskerettighetsbrudd er omfattende.

Pålitelig informasjonstilgang fra flere områder i Myanmar kan være vanskelig tilgjengelig, grunnet væpnet konflikt og høyt voldsnivå. Videre kan kilder i væpnede konfliktområder være partiske og ha en agenda.

Notatet baserer seg på både åpne skriftlige og muntlige kilder. Noen helt få muntlige kilder er fra Landinfos informasjonsinnhenting i Myanmar (Yanong) i 2019. De aller fleste muntlige kildene er imidlertid møtepartnere på en informasjonsinnhentingsreise Landinfo foretok i februar 2023 til både Bangkok og Mae Sot i Thailand og til Yanong i Myanmar.

Informasjonsinnhenting til flere reisemål, med samme hovedtema, ga definitivt en merverdi. Oppholdene på alle tre destinasjonene ga svært verdifull innsikt og informasjon. I Bangkok er det mange som jobber med Myanmar, både internasjonale organisasjoner og andre. Disse har informanter, prosjekter og/eller underkontorer i Myanmar. I Mae Sot-området er det svært mange myanmarske flyktninger, særlig nyankomne etter kuppet, samt ulike aktører som jobber med myanmarere i Thailand og som har kontakter i Myanmar. Landinfo besøkte også selve grenseområdet, der det foregår omfattende illegal, og legal, grensepassering. I Yangon hadde Landinfo møter med vestlige ambassader og internasjonale organisasjoner, som til tross for at de er vestlige representanter, har mye informasjon om det som skjer i landet.

Kildetilfanget i Yangon begrenset seg til vestlige/internasjonale aktører fordi forhold relatert til sikkerhetssituasjonen og menneskerettigheter er veldig sensitive tema. Bare å snakke med Landinfo om konflikten i landet eller noe relatert til dette, kunne utgjøre en risiko for sivile. Demokratiforkjempere og andre motstandere av militærjuntaen hadde i stor grad gått i skjul i Yangon, forlatt Yangon eller forlatt Myanmar. Videre var det flere internasjonale organisasjoner som ikke lenger hadde tilstedeværelse i Yangon. En årsak var utfordringer med å få visum, hvilket var tilfelle for blant annet kontoret til FNs høykommissær for menneskerettigheter (OHCHR).

Alle Landinfos møtepartnere ble gjort kjent med at opplysningene de ga, ville kunne bli publisert. Av de som er sitert i notatet var det en i Bangkok og samtlige i Yangon som ikke ønsket å bli åpent sitert grunnet temaenes sensitivitet og den polariserte konflikten. Etter avtale refereres disse til i anonymisert form, og notatet har derfor bare anonyme muntlige kilder fra Yangon. Det fremgår imidlertid at de er vestlige ambassader og internasjonale organisasjoner.

Det har gått noe tid mellom informasjonsinnhenting og endelig ferdigstilling av notatet. I mellomtiden har borgerkrigen fortsatt, og volden generelt har eskalert. Muntlig informasjon fra møter i Thailand og Myanmar er i stor grad supplert med oppdatert informasjon fra skriftlige kilder.

2 Bakgrunn – Myanmar

2.1 Befolkning, etnisitet og administrativ inndeling

Myanmar har en estimert befolkning på nærmere 58 millioner (CIA 2025), og er et etnisk svært mangfoldig land. Myndighetene anerkjenner 135 etniske grupper som hjemmehørende i landet, og som fullverdige borgere av Myanmar (DFAT 2022, s. 18; U.S. Department of State 2023, s. 26).

Det er åtte etniske hovedgrupper: *bamar (burman)*, *chin*, *kachin*, *kayin (karen)*, *kayah (karenni)*, *mon*, *rakhine* og *shan* (DFAT 2022, s. 18). Den desidert største av disse er *bamar*, som utgjør anslagsvis 68 prosent av befolkningen (CIA 2025).

Diskriminering på bakgrunn av etnisitet har vært utbredt i Myanmar, og institusjonalisert på en måte som har begunstiget etniske bamarer fremfor andre grupper (DFAT 2025, s. 17). Bamarer har innehatt mye makt og sentrale posisjoner, har dominert forvaltningsapparatet og hatt lederposisjoner i både regioner og stater. Landets militære består også i hovedsak av bamarer (chin-representant; KWPN¹, møter i Yangon 2019).²

Administrativt er Myanmar delt inn i syv regioner (*regions*), syv stater (*states*), et unionsterritorium (*union territory*), samt seks selvadministrerte områder (DFAT 2025, s. 10). I regionene utgjør etniske bamarer majoriteten, mens statene for en stor del er befolket av etniske minoriteter og har fått navn etter den dominerende etniske minoritetsbefolkningen i staten (Asia Foundation 2018, s. ii).

- De syv regionene er Yangon, Mandalay, Magway, Sagaing, Bago, Ayeyarwaddy (Irrawaddy) og Tanintharyi (Tenasserim).
- De syv statene er Chin, Kachin, Kayah (Karenni), Kayin (Karen), Mon, Rakhine (Arakan) og Shan (Asia Foundation 2018, s. 17-18).³

Kartet i figur 2.1 viser administrativ inndeling av Myanmar, med ulik farge på region og stat.

¹ Kachin Women Peace Network.

² For mer om etnisk diskriminering i Myanmar, se blant annet Landinfo *Temanotat Myanmar: Etniske og religiøse minoriteter i Yangon* (2021, 12. april): [Myanmar-temanotat-Etniske-og-religiose-minoriteter-i-Yangon-12042021.pdf \(landinfo.no\)](https://landinfo.no/tema/Myanmar-temanotat-Etniske-og-religiose-minoriteter-i-Yangon-12042021.pdf).

³ Landinfo har satt tidligere navn i parentes. Tidligere navn kan fortsatt være i bruk.

Figur 2.1 Myanmar - Administrativ inndeling (DFAT 2022, s. 2).

2.2 Styresett, sikkerhets- og menneskerettighetssituasjon før 2021

Myanmar⁴ ble uavhengig fra Storbritannia i 1948. Flere militærjuntaer styrte landet fra 1962 og frem til 2011. I nesten 50 år levde folk i Myanmar under et

⁴ Landet endret navn fra Burma til Myanmar i 1989.

svært repressivt styre. Militærregimet slo ned på mer eller mindre all opposisjon og sto bak systematiske og omfattende brudd på menneskerettighetene.

Uavhengig av styresett har det siden Myanmar uavhengighet i 1948 pågått konflikter, herunder voldelige og væpnede, i hjemområdene til etniske minoriteter (i statene) mellom ulike etnisk baserte bevæpnede organisasjoner (EAO-er⁵) og Myanmar nasjonale militære styrker (*Tatmadaw*⁶). Noen er blant de mest langvarige væpnede konfliktene i verden. Situasjonen har vært, og er, kompleks med mange aktører, flere allianser og ulike konfliktlinjer.

I slutten av 2010 ble Thein Sein, tidligere general og statsminister under militærjuntaen, valgt til president av en militærstøttet nasjonalforsamling. Under hans ledelse ble det igangsatt politiske og økonomiske reformer som raskt endret Myanmar i en mer demokratisk retning. Hundrevis av politiske fanger ble løslatt. Aung San Suu Kyi, leder i hovedopposisjonspartiet *National League for Democracy* (NLD), ble også satt fri etter mange år i husarrest. I 2012 ble hun valgt inn i nasjonalforsamlingen (DFAT 2022, s. 8).

Høsten 2015 holdt Myanmar troverdige nasjonale valg for første gang på 55 år (DFAT 2022, s. 8). Valget var viktig i Myanmar overgang fra autoritært styre. NLD vant en overveldende seier, og fikk nesten 80 prosent av de tilgjengelige plassene i nasjonalforsamlingen (DFAT 2022, s. 8; ICG 2015, s. 1). NLD dannet den første demokratiske regjeringen på 50 år. Denne ble ledet av Aung San Suu Kyi i en ny stilling som *State Counsellor* (Stokke & Aung 2020, s. 275).

Myanmar ble imidlertid ikke et fullt ut demokratisk land etter valget i 2015. Konstitusjonelle reguleringer sikret det militære maktposisjoner. En fjerdedel av setene i nasjonalforsamlingen var, etter lov, forbeholdt militære representanter og dermed ikke tilgjengelig for politisk valgte. Videre hadde det militære, i henhold til grunnloven, kontroll over de tre viktige departementene innenriks, forsvar og grenseområder. Dette ga dem en nøkkelrolle i offentlig administrasjon (ICG 2015, s. 1,3,11; Stokke & Aung 2020, s. 285-286, 288, 290). I tillegg kunne ikke Aung San Suu Kyi bli president, til tross for en overveldende valgseier for NLD. Ifølge grunnloven er hun ekskludert fra å bli president, fordi hun har barn og svigerbarn med utenlandsk (britisk) statsborgerskap (ICG 2015, s. 1, 11; DFAT 2022, s. 8).

Det militære fortsatte altså å ha viktige maktposisjoner i nasjonalforsamling, regjering og offentlig forvaltning. Likevel var valget i 2015, og regjeringsskiftet i 2016, en seier for prodemokratiske krefter og skapte håp om ytterligere demokratisering (Stokke & Aung 2020, s. 275-276). I regjering håpet NLD å

⁵ EAO er forkortelse for *Ethnic Armed Organisation*, altså en væpnet etnisk organisasjon.

⁶ Myanmar militære styrker er også omtalt som *Sit-Tat*. Landinfo vil ikke gå inn i diskusjonen om hva de bør bli omtalt som, og vil heretter kun kalle dem *Tatmadaw* eller Myanmar militære.

redusere det militæres innflytelse, og å bane vei for Aung San Suu Kyi til å bli president (DFAT 2022, s. 8).

Ved valget i Myanmar høsten 2020, gjorde NLD det enda bedre enn i 2015 og vant 82 prosent av de valgbare plassene i nasjonalforsamlingen (ICG 2021b, s. 10).

Parallelt med økt demokratisering og til dels store forbedringer i menneskerettighetssituasjonen fra 2011/2012, ble også sikkerhetssituasjonen etter hvert forbedret i flere områder. I 2015 undertegnet Myanmar militære og åtte væpnede etniske organisasjoner (EAO-er) en våpenhvileavtale, *Nationwide Ceasefire Agreement* (NCA) (UNHRC 2019, s. 134; U.S. Department of State 2019, s. 14). Ytterligere to EAO-er signerte i 2018 (U.S. Department of State 2019, s. 14). I områder med våpenhvileavtaler ble motsetningsforholdet mellom det militære og de etniske minoritetsgruppene generelt redusert, og førte i flere tilfeller til mindre vold og fredeligere forhold. Imidlertid var det fortsatt militær tilstedeværelse i etniske områder, og enkelte byer, tettsteder og motorveier var fortsatt militærkontrollerte. Militær tilstedeværelse bidro til en spent situasjon og utrygghet i flere etniske minoritetsområder, også etter NCA (U.S. Department of State 2020, s. 12-13, 35).

Kjerneområdene til etniske bamarer (*the Bamar heartland*), herunder Mandalay, Yangon, Sagaing og Magway, var frem til 2021 generelt lite berørt av voldelige konflikter mellom etniske grupper og landets militære styrker, og var relativt fredelige frem til 2021 (DFAT 2022, s. 13). Bamarenes kjerneområder er for en stor del sammenfallende med den administrative inndelingen «region» (se 2.1).

3 Militærkupp i 2021

3.1 Militær maktovertakelse 1. februar 2021

Ved valget i november 2020 vant altså NLD en overveldende seier, med hele 82 prosent av nasjonalforsamlingens valgbare plasser. Det militære avviste imidlertid resultatet som valgfusk, og tok så makten ved et statskupp under ledelse av Senior General⁷ Min Aung Hlaing den 1. februar 2021 (DFAT 2022, s. 8; ICG 2021b, s. 10; 2021c, s. 1). Min Aung Hlaing hadde vært militærets øverstkommanderende siden 2011 (BBC 2021b). Tidlig om morgenen 1. februar 2021, bare noen timer før det nye parlamentet som ble demokratisk valgt høsten 2020 skulle samles, gikk Tatmadaw til det skritt å arrestere State Counsellor Aung San Suu Kyi, president Win Myint, samt andre sentrale personer i NLD og regjeringen. Videre

⁷ Høyeste grad i det myanmarske militæret.

stengte de internettilgangen i landet, og utplasserte soldater på strategiske steder. Deretter tok de lovgivende, administrativ og dømmende makt (ICG 2021c, s. 3).

3.1.1 Unntakstilstand

Da militærjuntaen tok makten i Myanmar 1. februar 2021, ble det innført unntakstilstand i hele landet som skulle vare i ett år. Unntakstilstanden har imidlertid blitt forlenget igjen og igjen, og 31. januar 2025 ble den forlenget for syvende gang siden kuppet. Denne gang med seks måneder, til 31. juli 2025 (Strangio 2025). Den 31. juli 2025, 4,5 år etter kuppet, meldte militærjuntaens talsperson at unntakstilstanden i Myanmar nå ville bli opphevet. Bare timer senere rapporterte imidlertid landets statlige fjernsyn at det likevel skulle fortsette å være unntakstilstand i ni av landets 14 stater og regioner (Al Jazeera 2025).

3.2 Massiv motstand mot militærjuntaen og militærets reaksjon

Den militære maktovertakelsen skapte et enormt sinne i befolkningen, og utløste et masseopprør over hele landet med omfattende protester, demonstrasjoner og streiker (ICG 2021a, s. 1,4).

Det militære svarte etter kort tid på fredelig motstand med brutal vold, først mot demonstranter og deretter mot et bredere lag av befolkningen. Situasjonen gikk raskt fra å være fredelig, til å bli aggressiv, voldelig og væpnet. For eksempel ble minst 158 ubevæpnede sivile, hvorav 14 barn, drept av militære sikkerhetsstyrker i løpet av kun én dag nær to måneder etter militærkuppet (ICG 2021a, s. 1-2, 4-5).

Protestene mot militærjuntaen endret seg etter hvert også til væpnet motstand, ikke bare fredelige protester. Siden kuppet i februar 2021 har det vært en massiv motstand mot det militære, både fredelig og voldelig og væpnet. Det militære har svart med økende voldsbruk mot alle typer motstand.

3.3 Aktører i konflikten etter militærkuppet

3.3.1 Militærjuntaen, det militære og deres støttespillere

Militærjuntaen som for tiden styrer Myanmar kalles *The State Administration Council*, forkortet SAC. Senior General Min Aung Hlaing er leder for SAC, og dermed militærjuntaens øverste leder. FNs spesialrapportør for menneskerettigheter i Myanmar er av den oppfatning at SAC verken har demokratisk eller konstitusjonell legitimitet, og ikke kan gjøre krav på å være legitim representant for folket i Myanmar (UN Special Rapporteur 2023, s. 3,8).

Det militære, også kjent som *Tatmadaw*, er Myanmar nasjonale væpnede styrker (hær, marine og luftvåpen). Etter uavhengigheten i 1948 fikk de raskt mye makt

og innflytelse, og de er beryktet for sin brutalitet. Det militære tok makten ved et kupp i 1962, og flere militærjuntaer styrte landet de neste 50 årene. Leder for kuppet i 2021 og leder av militærjuntaen (SAC) som siden har styrt Myanmar, General Min Aung Hlaing, er også øverstkommanderende for landets militære styrker. Soldatene i landet tar til syvende og sist sine ordre fra lederen av militærjuntaen (BBC 2022).

Politiet er, etter en ny politilov ble vedtatt i mars 2022, formelt underlagt militærjuntaens kontroll. Politiet må nå rette seg etter militære ordre, inkludert å delta i militære operasjoner. General Min Aung Hlaing, øverstkommanderende for militæret, skal etter den nye loven også ha fått myndighet til å utnevne eller fjerne politistyrkens leder (RFA 2022; HRW 2023, s. 13).

Militser har vært en del av væpnede konflikter i Myanmar i mer enn 60 år. Det er mange ulike militser, og de fleste er alliert med Myanmars væpnede styrker (*Tatmadaw*) (Buchanan 2016, s. vii, 1). Virksomheten til pro-militære militser har etter kuppet i 2021 vokst betydelig i antall og geografisk spredning (TNI 2023, s. 39). Etter kuppet har landets militære styrker vendt seg til pro-militære militser, eller regimevennlige nettverk av væpnede sivile (*Pyusawhti*), for støtte, etterretning og lokalkunnskap (ICG 2022c, s. 1-2).

Myanmars militære styrker, politiet og ulike pro-militære militser er alle væpnede og svært ofte voldelige aktører. Militærjuntaen i Myanmar, SAC, rår over voldelige midler og kan gi/gir instruksjoner om utstrakt bruk av vold og våpen.

3.3.2 Motstandere av militærjuntaen/militæret

3.3.2.1 Fredelig motstand

Civil Disobedience Movement (CDM) er en bred fredelig sivil ulydighetsbevegelse med utspring i masseprotester mot militærjuntaen, i form av blant annet demonstrasjoner og omfattende streiker. Protestene startet umiddelbart etter den militære maktovertakelsen i 2021 (BBC 2021a, c; DFAT 2022, s. 27). Millioner av mennesker deltok i demonstrasjoner rett etter kuppet. Demonstrantene var en sammensatt gruppe, herunder menneskerettighetsaktivister, studenter og «helt vanlige folk», som alle ville protestere mot den militære maktovertakelsen. På en fredelig måte markerte de seg som **anti-junta-** og **pro-demokrati-**aktivister. CDM tok i bruk en tre-finger-hilsen (peke-, lang- og ringfinger) som symbol på protest mot juntaen og støtte til demokratiet (Quinley 2021). En betydelig del av offentlig helsepersonell sluttet seg raskt til CDM, og leger og andre helsearbeidere var initiativtakere til det som ble til omfattende streiker. Få dager etter kuppet skal mer enn 100 offentlige sykehus og helseavdelinger ha deltatt. Etter hvert begynte også andre sektorer å streike (DFAT 2022, s. 27). Ulike offentlig ansatte, innen helse, utdanning, bank, jernbane, olje- og gass, samt ingeniører, advokater og

dommere, nektet å jobbe for militærjuntaen og å motta ordre fra dem. Deretter forvandlet det seg raskt til en landsomfattende bevegelse og til en massestreik. Også arbeidere i privat sektor trakk tilbake arbeidskraft, private virksomheter nektet å samarbeide med juntaen og forbrukere boikottet militærtilknyttede produkter og tjenester (Progressive Voice 2023, s. 5).

Militærregimet advarte så deltakere i CDM om at de ville bli oppsagt eller suspendert om de ikke vendte tilbake til jobbene sine. Noen ble kastet ut av offentlige boliger. De som fortsatte å streike ble navngitt i militærkontrollerte medier som skyldige i å forringe fred og stabilitet. Hundrevis har siden blitt arrestert og dømt til opptil tre års fengsel. Andre har blitt slått, utsatt for annen vold eller drept av det militære. Juntaen skal ha ført lister over CDM-deltakere, som de delte via sosiale medieapper som Telegram. Mange av deltakerne i CDM har gått i dekning eller flyktet, enten til naboland eller områder kontrollert av EAO-er (DFAT 2025, s. 26-27).

Tre-finger-hilsenen er fortsatt i bruk som et symbol for CDM, for protest mot juntaen og støtte til demokrati i Myanmar.

Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw⁸ (CRPH) ble dannet raskt etter kuppet av en gruppe politikere som tok sterk avstand fra militærjuntaen. CRPH hevder å være den legitime lovgivende forsamling (nasjonalforsamling) i Myanmar (DFAT 2022, s. 5, 11; CRPH 2024, s. 1, 3-4).

National Unity Government (NUG) er en skyggeregjering i Myanmar, som ble dannet og formelt kunngjort i april 2021 av CRPH. NUG består av representanter fra NLD, etniske minoritetsgrupper, sivilsamfunn og mindre partier (DFAT 2022, s. 8, 11; CRPH 2024, s. 7). Tidligere president Win Myint og tidligere *State Counsellor* Aung San Suu Kyi er tildelt de samme posisjonene i NUG som det de hadde før militærkuppet i 2021. Begge disse ble arrestert på kuppets første dag og har vært fengslet siden, så utnevnelsen av dem kan sies å være mest symbolsk. NUG hevder å være den eneste og legitime regjeringen i Myanmar (Yidana 2023). NUGs medlemmer er stort sett enten fengslet i Myanmar, gått i skjul i Myanmar eller er i eksil (Yang & Gramer 2023). NUG har oppfordret til å bruke blant annet streiker, demonstrasjoner og ulike former for sivil ulydighet i motstandskampen mot militærregimet og deres støttespillere.

NUG er her listet under fredelig motstand, men som det kommer frem i neste avsnitt, så har de, i tillegg til å støtte fredelig motstand, også oppfordret til voldelig og væpnet motstand mot militærregimet.

⁸ Pyidaungsu Hluttaw er navnet på nasjonalforsamlingen i Myanmar.

3.3.2.2 Voldelig og væpnet motstand

People's Defence Force (PDF), «folkets forsvarsstyrke», ble dannet i mai 2021 av National Unity Government (NUG). Ifølge NUG ble People's Defence Force opprettet for å beskytte folket fra militærjuntaen (Fortify Rights 2022, s. 39). Væpnede motstandsgrupper ble dannet som en respons på det militæres brutale reaksjoner på fredelige protester og demonstrasjoner etter kuppet (Horsey 2024). I september 2021 kunngjorde NUG en landsomfattende væpnet kamp mot militærregimet, blant annet utført av PDF. Selv om PDF angivelig er under sentral kommando av NUG og delt inn i fem regionale kommandoer, består PDF i realiteten av svært mange ulike PDF-er, hvor bare et fåtall er under kommando og kontroll av NUG (DFAT 2022, s. 11, 13-14). Også andre kilder omtaler at NUG i praksis utøver lite eller ingen kontroll over de lokale PDF-ene (ICG 2022a, s. 1; Fortify Rights 2022, s. 39).

PDF ekspanderte raskt etter opprettelsen. Allerede høsten 2022 var det, ifølge en artikkel publisert av *United States Institute of Peace* (Hein 2022), grovt regnet 65 000 PDF-soldater eller PDF-medlemmer, dvs. personer som hadde knyttet seg til en PDF for å kjempe mot militærjuntaen. Rundt 20 prosent av PDF-medlemmene skal ha vært utstyrt med militære våpen, mens rundt 40 prosent hadde hjemmelagede våpen (Hein 2022). Nyere anslag antyder at antallet som kjemper for ulike PDF-er er på rundt 100 000. De fleste er imidlertid ikke fullt bevæpnet eller trent (The Irrawaddy 2024b).

I oktober 2022 skal det på landsbasis ha vært rundt 300 PDF-er (PDF-grupperinger eller PDF-bataljoner) av ulik størrelse (Hein 2022). En av Landinfos møtepartnere i Yangon i 2023 (vestlig ambassade⁹ C) mente at antallet PDF-er da var rundt 500. Samme kilde uttalte at PDF-ene er svært ulike, både i størrelse og profil på medlemmer, og at det også er kriminelle som deltar i PDF-er.

PDF-er har fått stor oppslutning i områder bebodd av det buddhistiske bamarflertallet, dvs. i bamarenes kjerneområder¹⁰, hvor Myanmar's militære styrker alltid tidligere har hatt sterk støtte (Hein 2022). Dette innebærer at etniske bamarer i PDF-er nå kjemper mot bamarer i det militære. Dette er en helt ny situasjon etter militærkuppet.

People's Defence Force (PDF) er en paraplybetegnelse for tre typer væpnede grupper som har oppstått i Myanmar etter kuppet. I tillegg til et stort antall PDF-er, innbefatter betegnelsen også Local Defence Forces (LDF-er) og People's Defence Teams (PDT-er eller *PaKhaPha*). PDT-ene skal blant annet ha

⁹ Alle vestlige ambassader som er referert til i dette notatet, og som er muntlige kilder, har tilholdssted i Myanmar (Yangon). Det blir derfor videre i notatet ikke presisert at de er vestlige ambassader i Myanmar, men det vil fremgå at møtene fant sted i Yangon.

¹⁰ Se siste avsnitt av 2.2.

spesialisert seg på urban geriljakrigføring (Hein 2022). I det følgende blir paraplybetegnelsen PDF brukt om disse tre aktørene.

Da NUG i september 2021 erklærte folkets forsvarskrig mot militærjuntaen, ble både PDF-er og allerede eksisterende etniske væpnede organisasjoner (EAO-er) oppfordret til å ramme det militære (Fortify Rights 2022, s. 39). PDF-ene har en stadig tettere koordinering med EAO-er i etniske minoritetsområder (Hein 2022).

Etnisk væpnede organisasjoner, Ethnic Armed Organisations (EAO-er), har eksistert siden Myanmar's uavhengighet i 1948. Vold og væpnede konflikter har siden den tid pågått i varierende grad i etniske minoritetsområder mellom det militære og etniske minoriteters opprørsgrupper, dvs. væpnede organisasjoner (*Ethnic Armed Organisations*/EAO-er). Ifølge en artikkel i magasinet *Foreign Policy* var det i 2021 rundt 20 ulike EAO-er i Myanmar, som varierte i størrelse fra små styrker på noen hundre til større organisasjoner med flere tusen godt bevæpnede krigere (Myers 2021). Videre har ulike EAO-er sine egne distinkte politiske agendaer (Ya 2024). Det er altså et 20-talls EAO-er av ulike størrelser, ulik profesjonalitet og med ulike agendaer. EAO-ene utgjør dermed ikke en enhetlig gruppe, og det er både samarbeid og splittelser i motstandsbevegelsen (Ya 2024). EAO-er er uansett svært aktive aktører i motstandskampen mot militærjuntaen i etniske stater.

I en del tilfeller samarbeider EAO-er med ulike PDF-er i kampen mot en felles fiende etter kuppet, nemlig det militære og landets militærjunta. Det er et intrikat sammensurium av aktører og allianser på motstandssiden.

4 Sikkerhetssituasjonen etter kuppet

Volden i Myanmar har økt kraftig etter kuppet (OHCHR 2023b, s. 2; OCHA 2025b, s. 2; OHCHR 2025d, s. 2,11). Det er en pågående borgerkrig, med store konsekvenser for sivilbefolkningen. Dette kapitlet beskriver aspekter ved sikkerhetssituasjonen i Myanmar etter kuppet.

4.1 Vedvarende og svært polarisert konflikt

Den 7. februar 2021 fordømte CRPH¹¹ militærkuppet som en kriminell handling (CRPH 2024, s. 5). Tre uker senere erklærte CRPH at militærregimet er en gruppe terrorister. Militærregimet svarte i mai 2021 med å erklære både CRPH, NUG (*National Unity Government*) og PDF (*People's Defence Force*) som

¹¹ Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw (CRPH) hevder å være den legitime nasjonalforsamlingen i Myanmar, se 3.3.2.1.

terrorgrupper i henhold til landets antiterrorlov. I juni 2021 erklærte så NUG at militærregimet er en terrorgruppe (ICG 2021d, s. 4).

I september 2021 kunngjorde NUG at PDF-er skulle utføre en landsomfattende væpnet kamp mot militærregimet (DFAT 2022, s. 8, 11). Væpnet kamp har vedvart siden.

Det er i tillegg fredelig motstand mot militærjuntaen, herunder støtte til demokrati. Regimet betegner også prodemokratiske grupper som terrororganisasjoner (U.S. Department of State 2024, s. 26).

Alt dette illustrerer steile fronter og skarpe motsetningsforhold i Myanmar. Enkelt forklart er hovedkonflikten etter kuppet hvorvidt en støtter militærjuntaen eller ikke. Så å si samtlige av Landinfos møtepartnere i Yangon ga klart uttrykk for at konflikten i Myanmar er svært polarisert; at en er enten for eller imot landets militærjunta. Det skal videre særdeles lite til for at en blir oppfattet å tilhøre den ene eller den andre siden (vestlige ambassader A; B; C; D; E; F; internasjonal organisasjon A; B, møter i Yangon 2023).

4.2 En fragmentert konflikt - borgerkrig med mange aktører

Antall væpnede motstandsgrupper (PDF-er)¹² dannet etter kuppet er stort. Mange har slått seg sammen med EAO-er som allerede eksisterte, og som hadde vært i konflikt med sentrale myndigheter lenge før kuppet. Voldelig og væpnet kamp utspiller seg mellom militærjuntaen/det militære/deres støttespillere på den ene siden, og hundrevis av motstandsgrupper, fra små enheter til organiserte militser utstyrt med moderne håndvåpen, på den andre siden (Horsey 2024).

En av Landinfos møtepartnere i Yangon i 2023 (vestlig ambassade A) ga uttrykk for at det blir unyansert å kalle det en tofrontskrig i Myanmar, all den tid det er så mange aktører er det snarere snakk om en fragmentering. Ifølge ACLED¹³ er konflikten i Myanmar den mest fragmenterte i hele verden. ACLED har registrert mer enn 2600 nye ikke-statlige aktører som siden april 2021 har deltatt i Myanmar's voldelige konflikt, hvilket er 21 prosent av alle aktive væpnede ikke-statlige grupper ACLED har registrert på verdensbasis (Mon 2024).

De veldig mange ulike aktørene som er motstandere av militærjuntaen, jobber ikke alltid sammen eller som en felles gruppe. En kilde mener at det likevel er sjelden motstandsgrupper kjemper mot hverandre, til tross for stadige forsøk fra det myanmarske militæret på å mobilisere dem mot hverandre (SAC-M 2024, s. 7). En annen kilde hevder på sin side at konfrontasjoner mellom grupper som ikke

¹² Se også kapittel 3, særlig 3.3.2.2.

¹³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data) beskriver seg som en uavhengig, upartisk, internasjonal non-profit organisasjon, som samler inn data om voldelige konflikter og protester i alle land og landområder i verden.

støtter det militære (*non-military-aligned groups*) har blitt registrert i ni av landets 14 stater og regioner siden kuppet (Mon 2024).

En situasjon med svært mange ulike aktører sier noe om at det er vanskelig å forklare og forstå hele konfliktbildet, og hva som foregår ulike steder i Myanmar. Landinfo har derfor valgt å rette fokus mot hovedkonflikten etter kuppet. Den utspiller seg mellom militærjuntaen og deres støttespillere på den ene siden og et betydelig antall motstandsgrupper og deres støttespillere på den andre. Motstandsgruppene er i utstrakt grad voldelige og væpnet. Den voldelige og væpnede konflikten er å betrakte som en borgerkrig (Theresa 2023a, b; Horsey 2024; TNI 2023, s. 133).

4.3 Kamp om territoriell kontroll

Militærjuntaen/SAC mangler reell kontroll over store deler av Myanmar, og kontrollerer langt mindre territorium enn det tidligere sentrale myndigheter har gjort (UN Special Rapporteur 2023, s. 33; SAC-M 2024, s. 13).

Allerede i 2022 hadde militærjuntaen mistet kontrollen over store landområder. Ifølge *Special Advisory Council for Myanmar* (SAC-M)¹⁴ hadde ulike motstandsstyrker¹⁵ faktisk kontroll i mer enn en 127 kommuner høsten 2022. Dette er mer enn en tredjedel av landets kommuner¹⁶. Videre ble det militære utsatt for regelmessige angrep fra motstandsstyrker i en rekke andre kommuner, og juntaen manglet dermed full kontroll også i disse (SAC-M 2022, s. 26).

I februar 2023 anslo en av Landinfos møtepartnere i Yangon (vestlig ambassade C) at det militære/militærjuntaen i Myanmar hadde kontroll over omtrent halvparten av landet. Videre uttalte tre møtepartnere at det militære hadde full kontroll i Nay Piy Taw, Mandalay og Yangon (vestlige ambassader A; C, møter i Yangon; HRW, møte Bangkok). HRW la til at det likevel er sikkerhetshendelser i Yangon og Mandalay hver dag. Sikkerhetssituasjonen i Yangon omtales noe mer i kapittel 4.5.3.

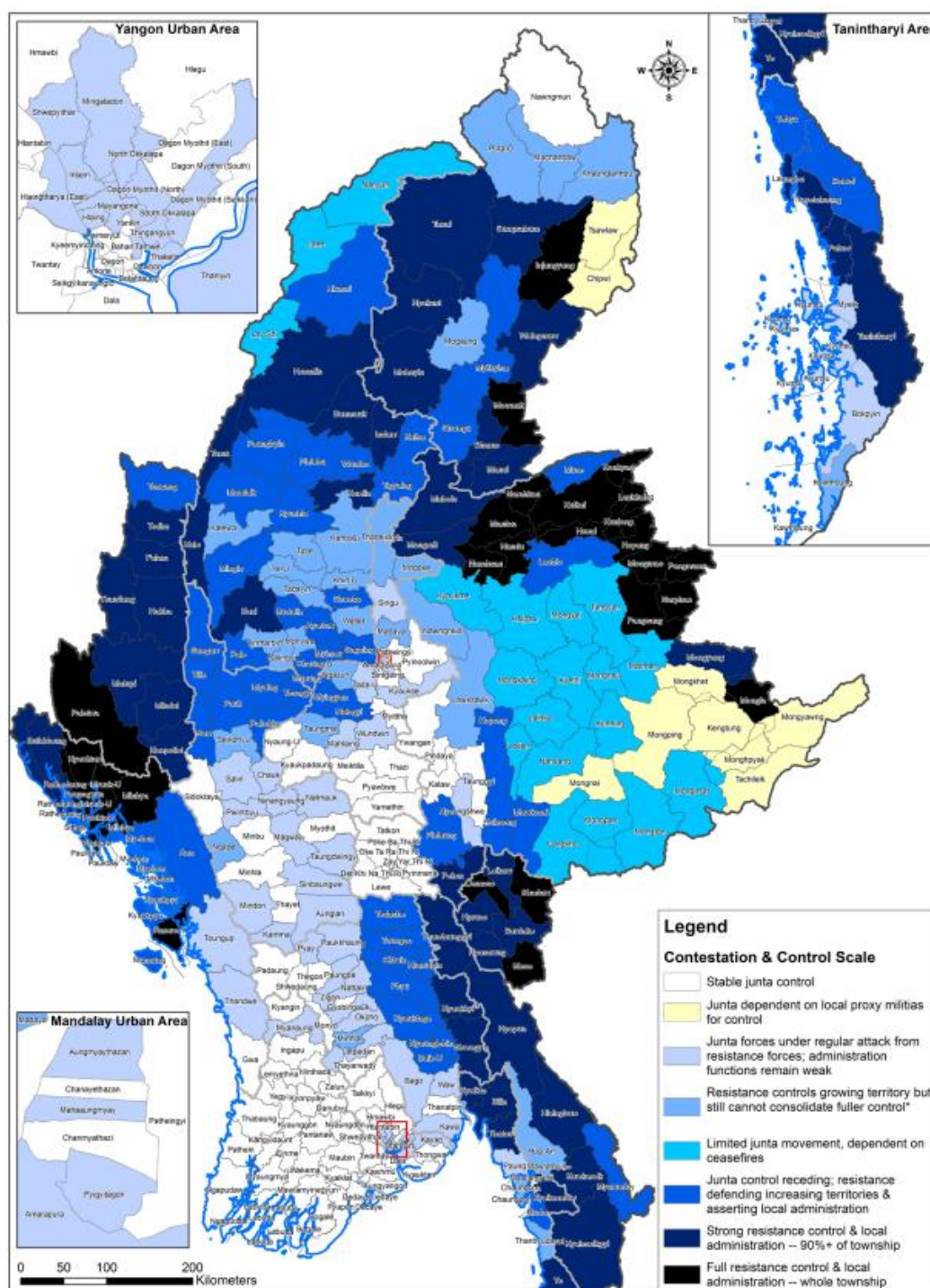
SAC-M er blant dem som har laget flere kart for å illustrere hvem som har kontroll i ulike områder av Myanmar. Landinfo er ikke kjent med at det etter mars 2024 har kommet noen oppdatert versjon. Selv om kartet ikke viser situasjonen i medio 2025, blir det likevel gjengitt i dette notatet (figur 4.1) for å gi en visuell mulighet til en bedre forståelse av det veldig sammensatte og komplekse bildet av territoriell kontroll i Myanmar.

¹⁴ Omtaler seg som en uavhengig gruppe av internasjonale menneskerettighetsekspert (se [Home - Special Advisory Council for Myanmar](#)). SAC-M ble dannet etter militærkuppet, og publiserer rapporter om situasjonen i Myanmar etter 2021.

¹⁵ Som PDF-er og EAO-er.

¹⁶ Det er 330 kommuner, eller *townships*, i Myanmar (SAC-M 2024, s. 7).

På kartet er alle landets 330 kommuner plassert i én av åtte kategorier av kamp om kontroll (*contestation and control*), med stabil juntakontroll i den ene enden av skalaen (hvit farge) og full motstandskontroll i hele kommunen (svart farge) i den andre. I de seks øvrige kategoriene er det kommuner med ulike former for blandet kontroll (og konflikt), fra at juntaen nesten har kontroll (men er avhengig av ulike militser) til en sterk grad av motstandskontroll (SAC-M 2024, s. 7, 9).

Figur 4.1 Kart over hvem som har kontroll hvor i Myanmar i mars 2024. Original tittel: *Contestation and Control Across Myanmar: March 2024* (SAC-M 2022, s. 9).

En innvending mot kart som illustrerer hvem som kontrollerer ulike områder, er at de ikke viser kompleksiteten av territoriell kontroll i Myanmar. EAO-er har blitt kategorisert under paraplybegrepet «motstand», noe som kan skape et inntrykk av en enhetlig motstand mot juntaen. I realiteten er det komplekse interaksjoner og splittelser innenfor motstandsbevegelsen (Ya 2024). SAC-M bemerker også selv at det er umulig å trekke helt klare grenser for territoriell kontroll i Myanmar, fordi det er så mange ulike væpnede aktører. Likevel fremholder de at det å karakterisere hver kommune etter hvorvidt den er *militærkontrollert*, *motstandskontrollert* eller *en blanding av de to*, illustrerer det generelle omfanget av junta- eller motstandsinnflytelse i et område og gir en indikasjon på overordnede forhold i landet (SAC-M 2024, s. 7).

Ifølge SAC-M utgjorde kommuner med stabil juntakontroll kun 14 prosent av Myanmar's areal per mars 2024, men med 32 prosent av landets befolkning. Den relativt høye prosentandelen av befolkningen i forhold til landareal, forklares med militærjuntaens kontroll i større byer der befolkningstettheten er høy og landarealet ikke er så stort (SAC-M 2024, s. 13).

Kommuner med mer enn 90 prosent motstandskontroll utgjorde 34 prosent av landarealet, men bare 12 prosent av befolkningen.

Majoriteten av befolkningen i Myanmar var per mars 2024, ifølge SAC-M, under en eller annen form for «blandet kontroll». Dette varierer fra at juntaen har kontroll nesten alene (men avhengig av ulike militser), til områder der motstandsgruppers kontroll er sterk (men ikke total). Midt imellom er det flere ulike variasjoner av sterkere og svakere junta- og motstandskontroll (SAC-M 2024, s. 7, 9, 13).

Det er viktig å understreke at kartet i figur 4.1 viser et øyeblikksbilde, som på grunn av pågående kamper har endret seg over tid.

Militærjuntaen har siden 2022 investert betydelig i å konsolidere sin kontroll i større byer, der befolkningstettheten er høy. Dette har ført til at andelen av befolkningen i Myanmar som bor i kommuner med stabil juntakontroll, økte fra 21 prosent i 2022 til 32 prosent i 2024 (SAC-M 2024, s. 13).

Motstandsaktivitet etter kuppet har også foregått i byene, og ingen byer er frie for regelmessige konflikter. De større byene er kontrollert av militærjuntaen, mens mange mindre byer og tettsteder er helt eller delvis utenfor juntaens kontroll (SAC-M 2024, s. 15). En kilde uttaler at fra kuppet i 2021 og til medio 2024 har EAO-er, PDF-er og andre motstandsgrupper erobret opptil 60 byer (ISP-Myanmar 2024a). En annen kilde hevder at 70 av landets byer er under full motstandskontroll medio 2024, samt at motstandsstyrker har tatt kontrollen i 55 av disse etter oktober 2023 (SAC-M 2024, s. 15). Uansett noe ulike tall, så indikerer

dette at motstandsbevegelsen etter kuppet, og særlig etter oktober 2023, har økt andelen mindre byer de har kontroll over.

Medio 2024 skal det militære ha mistet kontroll over de fleste av landets grenseområder, altså områder/kommuner med internasjonale grenser (OHCHR 2024, s. 3; SAC-M 2024, s. 3, 12, 14-15).

Mer enn fire år etter kuppet fortsetter militæret å miste territorium til sine fiender, spesielt til noen av landets større etniske væpnede grupper (ICG 2025, s. 2). Antimilitære væpnede grupper har mellom juni 2024 og juni 2025 gjort betydelige fremskritt og fått kontroll over store landområder (OHCHR 2025b, s. 3). Militærets voldsbruk har økt parallelt med at de opplever territorielle tap, og det er sannsynlig at de vil øke bruken av luftforsvar til å bombe EAO-posisjoner (OHCHR 2025d, s. 2, 13).

4.4 Eskalerende voldsbruk og endret krigføring

Etter at det militære i perioden rett etter kuppet bekjempet fredelig motstand med vold, snudde CRPH¹⁷ i mars 2021 fra oppfordring om ikke-voldelig motstand til å uttrykke rett til voldelig selvforsvar. Dette markerte en endring i holdningen til store deler av opposisjonsbevegelsen (Oo & Tønnesson 2023, s. 13). Videre representerer NUG sin opprettelse av PDF i mai 2021 et avgjørende brudd med ikke-voldspolitikken som NLD hadde stått for i sin mangeårige motstand mot det forrige militærregimet (ICG 2021d, s. 4).

Under Landinfos reise til Yangon i 2023 ble det uttalt at det er en voldsspiral i Myanmar (vestlig ambassade A; B). Vold og overgrep blir begått av begge sider av konflikten, men det militære er ressurssterke med penger og våpen, og har luftherredømme. De menneskelige omkostningene i Myanmar er svært store (vestlig ambassade A).

Volden i Myanmar har blitt kraftig intensivert etter kuppet. Parallelt med at omfanget av vold har økt, har typen krigføring blitt mer variert, inkludert luftangrep og brente jords-taktikk.

Allerede eksisterende konflikter (før kuppet) har eskalert flere steder (som Kachin og nordlige Shan), tidligere våpenhviler har brutt sammen i Chin, Kayah, Karen, Mon og Rakhine, motstand mot regimet har i betydelig grad spredt seg også blant etniske bamarer og i deres kjerneområder, nye væpnede kamper har utviklet seg i Magway, Sagaing, Tanintharyi og andre regioner, samt i urbane områder. SAC/juntaen har i økende grad stolt på luftangrep og lokale pro-militære militser

¹⁷ Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw. Se kapittel 3.3.2.1.

etter hvert som det militære har mistet kontroll på bakken. Mange lokalsamfunn og sivile er fanget i kryssild (TNI 2023, s. 130-131).

4.4.1 Voldelige og væpnede sammenstøt

Ifølge *Institute for Strategy and Policy* (ISP)¹⁸ var det fra kuppet til medio 2024 væpnede sammenstøt i samtlige kommuner i statene Kayin (Karen), Chin og Kayah (Karenni), i Tanintharyi-regionen, samt i nesten alle kommunene i regionene Sagaing og Mandalay. På landsbasis ble det registrert voldelige og væpnede sammenstøt i 70 prosent av Myanmar's kommuner¹⁹ i denne perioden (ISP-Myanmar 2024a). I mars 2025 hadde andelen kommuner der det hadde vært registrert væpnede sammenstøt mellom juntaens militære styrker og væpnede motstandsgrupper steget til 96 prosent (OHCHR 2025c).

Myanmar Peace Monitor²⁰ rapporterer også om væpnede sammenstøt i Myanmar. Dataene viser en generell økning i væpnede sammenstøt i 2024, og nedgang i 2025. Kilden registrerer en eller flere væpnede sammenstøt på samme dag i en kommune som én eneste hendelse, slik at det faktiske antallet væpnede sammenstøt kan være høyere. Data blir ikke gjengitt her, men kan eventuelt sees i deres *Myanmar Armed Conflict Dashboard* (Myanmar Peace Monitor 2024).

Ifølge FN økte sivile dødsfall forårsaket av artilleriangrep betydelig (238 prosent) i perioden 1. april 2023 til 30. juni 2024, sammenliknet med de foregående 15 månedene (OHCHR 2024, s. 4). Artilleri er en samlebetegnelse på langtrevende skytevåpen, så som kanoner og raketter.

I februar 2025, fire år etter den militære maktovertakelsen, fortsetter omfattende væpnet konflikt og sammenstøt mellom MAF (*Myanmar Armed Forces*) og ulike ikke-statlige væpnede grupper i store deler av landet, spesielt i nordøst, nordvest og sørøst (OCHA 2025c, s. 1).

4.4.2 Landminer

Myanmar har det høyeste antallet drepte og sårede på grunn av landminer og eksplosive våpen (*explosive ordnance*) i hele verden, og overgår alle andre sterkt berørte land (OCHA 2025c, s. 1).

¹⁸ Institute for Strategy and Policy (ISP) – Myanmar ble etablert i 2016, og beskriver seg selv som en uavhengig, partipolitisk og ikke-statlig tenketank. Deres mål er å fremme demokrati, føderal union og styrke sivilsamfunnet i Myanmar.

¹⁹ I 233 av totalt 330 kommuner i Myanmar.

²⁰ Myanmar Peace Monitor er et program som drives av Burma News International (BNI). BNI er et etnisk medienettverk som har eksistert i mange år, bestående av 15 medlemmer.

4.4.3 Ildspåsettelse

En av militærets mest brukte taktikker er, ifølge en rapport fra FNs høykommissær for menneskerettigheter, systematisk og omfattende brenning av boliger og landsbyer. Dette rammer i høy grad sivile. FN har innrapporteringer som indikerer at nesten 39 000 hus over hele landet ble brent eller ødelagt i militære operasjoner fra februar 2022 til februar 2023. Dette representerer, ifølge rapporten, mer enn en tusendobling sammenlignet med året før (OHCHR 2023b, s. 5). I en tale i FNs menneskerettighetsråd i juli 2023 uttalte FNs høykommissær for menneskerettigheter at det militære i Myanmar siden kuppet hadde satt fyr på minst 70 000 hjem over hele landet, samt at hele landsbyer har blitt brent ned til grunnen og jevnet med jorden. Dette straffer sivile kollektivt ved å frata dem husly, mat, vann og livreddende hjelp (OHCHR 2023a). I en tale i FN i februar 2025 nevnte høykommissæren for menneskerettigheter et eksempel der det militære brente ned opptil 1000 hus i en kommune i løpet av kun en dag høsten 2024 (OHCHR 2025a).

Ifølge ISP har mer enn 100 000 hus og bygninger blitt brent i Myanmar siden kuppet i februar 2021 og frem til oktober 2024, samt at ildspåsettelse har berørt 149 av landets 330 kommuner (ISP-Myanmar 2024b).

Juntaen i Myanmar har trappet opp sin brente jords-taktikk mot sivile som svar på at de opplever økt væpnet motstand og territoriale tap (HRW 2025).

4.4.4 Luftangrep

Det er kun juntaen/det militære i Myanmar som har ressurser (utstyr) til å utføre luftangrep. Luftangrep utført etter kuppet i 2021 har primært vært rettet mot sivile (Myanmar Peace Monitor 2025b), eller sivile har omkommet som følge av at opposisjonskontrollerte områder og bygninger har blitt bombet fra luften. For eksempel ble mer enn 160 mennesker, hvorav mange sivile, drept i april 2023 i et luftangrep mot en opposisjonskontrollert bygning i Sagaing-regionen (DFAT 2025, s. 13).

Ifølge Myanmar Peace Monitor utførte militærjuntaen 2321 luftangrep i perioden fra kuppet i 2021 og frem til 30. juni 2025²¹ (Myanmar Peace Monitor 2025b).

ISP rapporterer om at det militære totalt har utført flere enn 8000 luftangrep de første fire årene etter kuppet, altså til februar 2025 (ISP-Myanmar 2025a).

Det er en betydelig forskjell i antall rapporterte luftangrep utført av det militære fra disse to kildene. En viktig årsak er trolig at når det har vært flere luftangrep i en kommune på en dag, har Myanmar Peace Monitor registrert dette som kun én

²¹ Dataene blir oppdatert månedlig. Det innebærer at om en går inn i lenken i referanselisten (Myanmar Peace Monitor 2025a) vil en finne nyere tall enn det som er referert her.

hendelse. De bemerker selv at det faktiske antallet luftangrep dermed kan være høyere enn rapportert (Myanmar Peace Monitor 2025b). Det er imidlertid usikkert om dette kan være hele forklaringen på det store spriket i tallene.

En tredje kilde, Nyan Lynn Thit Analytica (NLTA)²², opererer med tall et sted midt mellom de to første kildene. Ifølge NLTA gjennomførte militærjuntaen 3292 luftangrep i perioden februar 2021 til august 2024 (NLTA 2024, s. 7) og ytterligere 865 de resterende fire månedene i 2024 (NLTA 2025, s. 2). Dette utgjør 4157 luftangrep fra kuppet i 2021 og ut året 2024. Irrawaddy, en uavhengig og pro-demokratisk myanmarsk avis²³, bruker samme tall som NLTA hva angår antall luftangrep og hevder at det hovedsakelig er sivile som har vært målet for militære luftangrep (The Irrawaddy 2025).

Det fremstår ikke umiddelbart enkelt å forklare ulikhetene mellom de tre kildene i antall rapporterte luftangrep utført av det militære. I en borgerkrig kan det imidlertid være innrapporteringsutfordringer, samt at de ulike kildenes rapporteringer muligens kan være kvantifisert og/eller definert på ulik måte. Dette viser at tall for sikkerhetshendelser kan være utfordrende å bruke, og at kilder opererer med ulike tall. Landinfo vil ikke gå nærmere inn i disse ulikhetene, eller undersøke ytterligere om mulige årsaker. Det som uansett fremstår som viktig å kommentere, er at alle de tre ovennevnte kildene er samstemte i at luftangrep utført av det militære har økt årlig siden kuppet, og med flest luftangrep i 2024 (Myanmar Peace Monitor 2025b; ISP-Myanmar 2024c, s. 14; NLTA 2024, s. 7). Tendensen med økning har fortsatt i første halvår 2025, med unntak av mars og juni, ifølge Myanmar Peace Monitor.

I 2024 ble det, ifølge NLTA, gjennomført militære luftangrep så å si daglig, ofte med flere angrep per dag. I gjennomsnitt var det syv luftangrep per dag på landsbasis i 2024 (NLTA 2024, s. 12; 2025, s. 2). De siste dagene av året 2024 var preget av intense kamper, herunder luftangrep (OCHA 2025b, s. 3).

Militære luftangrep rettet mot sivile ble, ifølge ACLED, mer enn tredoblet i 2024 sammenliknet med året før (ACLED 2025).

Ifølge FNs høykommissær for menneskerettigheter var det nesten en dobling av sivile drept i luftangrep i 2024 sammenliknet med 2023 (OHCHR 2025b, s. 11). Det militære har målrettet bombet sivile, og i 2024 var det luftangrep mot blant annet skoler, sykehus, religiøse steder og leire for fordrevne. For eksempel ble 17 sivile, inkludert ni barn, drept i en kirke under et luftangrep i Sagaing-regionen i januar. Videre skal fire elever ha blitt drept og ytterligere 27 sivile skadet i et luftangrep mot en skole i staten Karenni (Kayah) en måned senere (HRW 2025). I september 2024 ble en leir for internt fordrevne på grensen mellom statene Shan

²² Nyan Lynn Thit Analytica (NLTA) er, ifølge nettsiden deres, en ideell organisasjon i Myanmar som bl.a. driver med politisk forskning og å dokumentere menneskerettighetsbrudd.

²³ Opprettet i 1993 av en gruppe myanmarske journalister i eksil i Thailand.

og Karenni bombet fra luften av det militære, og åtte barn og to kvinner skal ha blitt drept (HRW 2025; The Irrawaddy 2024a). Omtrent samtidig ble det utført et luftangrep på en nærliggende by som var under kontroll av etniske væpnede styrker der 11 sivile ble drept, herunder barn (The Irrawaddy 2024a). For noe mer om sivile drept i luftangrep i Myanmar se 5.4.3.

I 2025 skal juntaen ha intensivert bruken av luftangrep betydelig for å gjenerobre byer den hadde mistet kontrollen over (Myanmar Peace Monitor 2025a, s. 5).

4.4.5 «Operasjon 1027»

Helt i slutten av oktober 2023 startet *Three Brotherhood Alliance* (3BHA), en allianse av tre væpnende etniske organisasjoner (EAO-er)²⁴, en offensiv mot militærregimet kalt operasjon 1027 (ISP-Myanmar 2023). Rundt 10 000 fra alliansen satte i gang koordinerte, storstilte angrep på militære, politi og juntaallierte militser i hele Shan-staten. Mer enn 100 militærposter skal ha falt da militæret trakk seg tilbake, og etterlot seg tunge våpen og betydelig ammunisjon (Al Jazeera 2024). Dette førte blant annet til en kraftig økning i sammenstøt i Shan stat i november 2023. Alliansen har, sammen med andre allierte styrker, tatt kontroll over flere militære baser og landareal det militære tidligere kontrollerte. Operasjon 1027 har ført til at den voldelige konflikten i Myanmar har eskalert til et nytt nivå (ISP-Myanmar 2023).

Etter igangsettelsen av operasjon 1027 høsten 2023, og det militæres påfølgende store tap på bakken, har reaksjonene fra det militære vært brutale og ikke tatt hensyn til å beskytte sivile. Væpnede grupper som kjemper mot det militære har gjort betydelige fremskritt, og har for første gang overtatt to regionale kommandoer i Shan og Rakhine, tatt over nesten hele Rakhine, tre flyplasser, samt tatt kontroll over mange grenseoverganger til både Bangladesh, Kina, Thailand og India. Gjennom hele 2024 har det militære svart på sine tap med vilkårlige angrep i områder befolket av sivile, luftangrep og artilleribeskytninger rettet mot sivile, vilkårlige arrestasjoner og rettsforfølgelser, og mange har blitt internt fordrevne (OHCHR 2025d, s. 2). Konflikten og volden i Myanmar har intensivert siden operasjon 1027 ble satt i gang 27. oktober 2023. Per mars 2025 skal det ifølge FN ha vært registrert væpnede sammenstøt mellom militæret og ulike motstandsgrupper i 96 prosent av landets kommuner (OHCHR 2025c).

²⁴ De tre EAO-ene er *Ta'ang National Liberation Army* (TNLA), *Myanmar National Democratic Alliance Army* (MNDAA) og *Arakan Army* (AA). De har alle vært i konflikt med det myanmarske militæret (Tatmadaw) i mange år.

4.4.6 Internt fordrevne

Det er sivile i Myanmar som har flyktet fra egne hjem og landsbyer (hjemsted), og er internt fordrevne i eget land²⁵, de aller fleste som følge av den væpnede konflikten.

Siden militærkuppet i februar 2021 har FNs kontor for koordinering av humanitær innsats (OCHA) publisert månedlige oppdateringer om situasjonen i Myanmar. Ifølge OCHA var det ved utgangen av 2024 anslått å være mer enn 3,5 millioner mennesker på flukt i eget land, hvorav om lag en tredjedel var barn. Et estimert antall internt fordrevne på 3,5 millioner utgjør mer enn 6 prosent av Myanmar befolkning. I løpet av 2024 var det en økning på nær 1,5 millioner internt fordrevne i Myanmar (OCHA 2025b, s. 3). I juni 2025 ble antall internt fordrevne anslått til omtrent det samme som ved utgangen av 2024 (OCHA 2025e, s. 1-2). Rundt 90 prosent av de 3,5 millioner internt fordrevne har blitt internt fordrevet i eget land etter februar 2021 (European Commission 2025).

De mest berørte områdene er Bago, Kachin, Kayin, Mandalay, Rakhine, Sagaing og Tanintharyi. Data fra sivilsamfunnsorganisasjoner indikerer at antallet internt fordrevne kan være mye høyere enn de 3,5 millionene FN har estimert (OHCHR 2025d, s. 2).

Mange internt fordrevne blir værende i midlertidige tilfluktssteder, uformelle leire eller i jungelen, hvor de opplever alvorlig mangel på mat, rent vann, helsetjenester og beskyttelse (OCHA 2025a, s. 1). Det militære har også utført målrettede luftangrep mot internt fordrevne. For eksempel ble en leir for internt fordrevne bombet i september 2024, der åtte barn og to kvinner skal ha blitt drept. Det skal da ha vært det syvende målrettede luftangrepet mot denne ene leiren i Shan-staten, helt på grensen til Karenni (Kayah) (HRW 2025; The Irrawaddy 2024a).

4.5 Geografiske variasjoner

Geografiske variasjoner i sikkerhetssituasjonen, og også eventuelle endringer i sikkerhetssituasjonen i et område, har nær sammenheng med kampen om territoriell kontroll (se 4.3). Militærjuntaen mangler kontroll over store deler av Myanmar. I noen områder av landet er det stabil juntakontroll, i andre har motstandsgrupper kontroll, mens den største delen av befolkningen er under en eller annen form for «blandet kontroll». Blandet kontroll innebærer mange ulike varianter: fra at juntaen nesten har kontroll som det ene ytterpunktet, til stor grad av motstandskontroll i den andre enden.

Dette delkapitlet vil ikke gå detaljert inn på sikkerhetssituasjonen i ulike geografiske områder av Myanmar, men vil si noe om områder med stor endring

²⁵ Eller har flyktet til nabolandene, særlig Thailand. I dette delkapitlet, og i temanotatet for øvrig, er det imidlertid kun internt fordrevne som blir omtalt.

etter militærkuppet. I tillegg vil sikkerhetssituasjonen i det juntakontrollerte Yangon bli omtalt.

4.5.1 Etniske stater

Militærkuppet i 2021 innebar slutten på et tiår med forhandlinger om fredsavtaler mellom bamar-dominerte styresmakter og ulike etniske væpnede organisasjoner i etniske stater. Tilbake står et mye mer komplekst og raskt skiftende konfliktmiljø. EAO-er kan ikke lenger enkelt deles inn i de som signerte, eller ikke signerte, den nasjonale våpenhvileavtalen²⁶ (ICG 2022b, s. 28).

I de etniske statene har gamle voldelige og væpnede konflikter gjenoppstått etter 2021, eller blitt videreført, og har i mange tilfeller blitt betydelig forverret. For eksempel har eksisterende konflikter eskalert i Kachin og nordlige Shan, og tidligere våpenhviler brutt sammen i Chin, Kayah, Karen, Mon og Rakhine (TNI 2023, s. 130-131). Konflikten er mellom EAO-er, ofte i samarbeid med hverandre og/eller andre motstandere av militærjuntaen på den ene siden, og militærjuntaen/det militære og deres støttespillere på den andre. Fordi det militære ikke har kontroll over store deler av de etniske områdene, har disse vært utsatt for mange luftangrep. Det er borgerkrig, noe de etniske statene i høy grad er berørt av og involvert i. I Rakhine-staten har konflikt og voldsbruk økt markant, og Rakhine var den staten/regionen i landet hvor det i 2024 ble registrert det nest høyeste verifiserte antall sivile drept i borgerkrigen. I statene Kachin og Shan, har det militære tapt landområder som er rike på naturressurser, noe som igjen påvirker det militæres inntekter. Selv om det militære ser ut til å ha problemer med å gjenerobre landområder fra EAO-er, er det her meget mulig med økt bruk av militært luftforsvar for å bombe EAO-leire. Dette vil igjen berøre sivilbefolkningen i disse områdene. I Shan stat var det i 2024 en økning fra foregående år på bekreftede sivile dødsfall som resultat av det militæres handlinger (OHCHR 2025d, s. 4, 13).

4.5.2 Bamar-kjerneområder

Kjerneområdene til bamarene (*Bamar heartland*) er hovedsakelig befolket av landets etniske bamar-majoritet. Bamarenes kjerneområder sammenfaller i dag i stor grad med den administrative inndelingen region. Dette er områder hvor Myanmar's militære styrker tidligere har hatt sterk støtte (Hein 2022). Motstanden mot militærregimet har imidlertid i betydelig grad spredt seg blant bamarene og i deres kjerneområder etter kuppet, og nye væpnede kamper har utviklet seg i landet (TNI 2023, s. 130-131). De en gang relativt fredelige bamar-kjerneområdene, inkludert Mandalay, Yangon, Sagaing og Magway, har hatt kraftig økning i vold siden militærkuppet (DFAT 2025, s. 12). Ulike PDF-er har fått stor oppslutning (Hein 2022). Lokale PDF-er kjemper mot det militære, og

²⁶ Den nasjonale våpenhvileavtalen, *Nationwide Ceasefire Agreement* (NCA), fra 2015, se 2.2.

militærjuntaen har sivile som mål fordi de blir oppfattet som støttespillere for militærregimets fiender (DFAT 2025, s. 12).

At buddhistiske bamarer kjemper mot landets militære, som for en stor del også består av bamarer, er en helt ny situasjon etter kuppet i 2021. I denne tradisjonelt relativt fredelige delen av Myanmar, har situasjonen blitt dramatisk endret etter kuppet. Militærregimet har en aggressiv krigføring i bamarenes kjerneområder, særlig i Sagaing-regionen, blant annet i form av luftangrep, nedbrenning av hele landsbyer og brutale overgrep mot personer som anklages for å samarbeide med motstandsbevegelsen. For eksempel skal mer enn 7300 bygninger og hus ha blitt satt i brann i perioden februar 2021 til oktober 2024 i en enkelt kommune i Sagaing-regionen (ISP-Myanmar 2024b). Videre skal det militære i en annen kommune i Sagaing ha utført minst 13 luftangrep, brent ned rundt 1000 hus og drept minst 25 sivile i løpet av kun én eneste dag i oktober 2024 (OHCHR 2025a; d, s. 6). Sagaing var i 2024 for fjerde år på rad det området i landet der sivile var mest berørt av militær vold, med det høyeste antallet bekreftede sivile dødsfall i noen region/stat i landet. I regionene Mandalay og Magway, som også er i bamarenes kjerneområder, var det i 2024 en økning fra året før i bekreftede sivile drepte som resultat av borgerkrigen i landet (OHCHR 2025d, s. 4).

4.5.3 Yangon

Byen Yangon, som er Myanmar's største by, handelssenter og tidligere hovedstad, ligger i regionen Yangon. Hvis ikke annet er spesifisert, er det Yangon by som blir omtalt når det bare står Yangon i dette underkapitlet. I regionen Yangon er det 44 kommuner, hvorav 33 ligger i Yangon by²⁷ (Beijing Municipal Government 2020). Både byen og regionen er dominert av etniske bamarer, men Yangon by er også bosted for mange ulike grupper med annen etnisitet.

De enorme gateprotestene og demonstrasjonene som preget Yangon i ukene etter militærkuppet har avtatt helt på grunn av juntaens brutale måte å slå ned på protester og demonstrasjoner (jf. 3.2), og fordi det militære har så stor grad av kontroll i Yangon. På informasjonsinnhentingsreise i 2023 ga HRW (møte Bangkok), Fortify Rights (møte Mae Sot) og seks vestlige ambassader (A; B; C; D; E; F, møter Yangon) uttrykk for at det militære hadde enten full eller svært sterk kontroll i Yangon by. Dette innebærer at det er veldig autoritære tiltak fra det militære mot enhver form for protest mot juntaen og det militære.

På informasjonsinnhentingsreisen i 2023 ble Landinfo fortalt at selv om det militære har kontroll i Yangon, forekommer det likevel ofte sikkerhetshendelser²⁸.

²⁷ Det engelske *township* er konsekvent oversatt til kommune i dette notatet, selv om det for byen Yangon kanskje hadde vært riktigere å oversette *township* til bydel.

²⁸ I begrepet sikkerhetshendelse kan ulike kilder ha lagt ulik definisjon til grunn. I stor grad ser det ut til å sikte til ulike former for eksplosjoner og små bomber, ofte i regi av motstandsbevegelsen, men i endel tilfeller også målrettede angrep på motstandere av militærjuntaen.

En møtepartner mente at det var sikkerhetshendelser i Yangon daglig (HRW, møte i Bangkok), mens en annen anslo at det var 20-25 hendelser i uken som begge sider i konflikten sto bak (vestlig ambassade F, møte i Yangon). Mange av møtepartnerne nevnte eksplisitt bruk av hjemmelagede eksplosiver, bomber/veibomber (IED-er²⁹) i Yangon, som motstandere av juntaen står bak (HRW, møte Bangkok i 2023; internasjonal organisasjon i Thailand, møte Bangkok 2023; vestlige ambassader C; D; E; F, møter Yangon 2023). De fleste tallfestet ikke, men en møtepartner anslo at det hver uke er 30 til 50 hendelser med IED-er i Yangon (internasjonal organisasjon i Thailand, møte i Bangkok 2023). Dette anslaget kan synes høyt, og Landinfo har ikke funnet skriftlige kilder som tallfester IED-hendelser i Yangon. Den amerikanske ambassaden i Myanmar har imidlertid beregnet at det i 2024 i gjennomsnitt var 21 eksplosjoner per måned i Yangon som ble detonert mot regimepersonell og deres fasiliteter (U.S. Department of State 2025). SAC-M melder at det i 2024 var regelmessige motstandsangrep mot juntaen i rundt en tredjedel av kommunene i Yangon by (SAC-M 2024, s. 16). Det er ikke definert hva regelmessig innebærer. I en rapport fra 2025 omtaler australske myndigheter at eksplosjoner og andre sikkerhetshendelser forekommer i Yangon, og at slike angrep ofte er uforutsigbare i styrke og hvor de vil inntreffe (DFAT 2025, s. 14).

Flere vestlige ambassader uttalte til Landinfo at Yangon by kan fremstå tilsynelatende fredelig og relativt rolig, med tross alt forholdsvis få sikkerhetshendelser. Ambassadene understreket at til tross for at en kan få en følelse av normalitet i Yangon, så skjer mye under overflaten en ikke kan se. Dette er omtalt mer i delkapittel 5.6.

5 Menneskerettighetssituasjonen etter kuppet

FNs høykommissær for menneskerettigheter uttalte i en rapport fra juni 2025 at siden kuppet i 2021 har en menneskerettighetskrise berørt alle aspekter av livet i Myanmar (OHCHR 2025b, s. 3).

I tillegg til omfattende væpnede kamper, foregår også fredelig motstand og en utstrakt støtte til demokrati. Prodemokratiske grupper blir ansett som terrororganisasjoner av juntaen (U.S. Department of State 2024, s. 26).

Hovedkonflikten i Myanmar er svært polarisert, og ofte skal det særdeles lite til før det blir oppfattet som om man tilhører den ene eller den andre siden (vestlig ambassade A; B; C; D, møter Yangon 2023; internasjonal organisasjon A; B, møter Yangon 2023). Den polariserte konflikten har store konsekvenser for sivilbefolkningen. Ikke bare når det gjelder sikkerhetssituasjonen, men den

²⁹ IED står for *improvised explosive device*.

påvirker i høy grad også den humanitære situasjonen og menneskerettighetssituasjonen for øvrig.

5.1 Humanitær situasjon

En allerede alvorlig humanitær situasjon i Myanmar har blitt dramatisk forverret etter den militære maktovertakelsen i 2021 (European Commission 2025). I en rapport fra første halvdel av 2023 ble den humanitære krisen i Myanmar beskrevet som alvorlig, og den verste siden landets uavhengighet i 1948 (TNI 2023, s. 120, 130). Etter den tid har situasjonen blitt ytterligere forverret. FNs kontor for koordinering av humanitær innsats (OCHA), som har gitt månedlige oppdateringer om den humanitære situasjonen i Myanmar siden kuppet, ga i november 2024 klart uttrykk for at den humanitære krisen fortsetter å forverres på grunn av vedvarende konflikt (OCHA 2024, s. 1-2). I en oppsummering av 2024, blir det beskrevet at året var preget av en stadig forverret humanitær krise med stadig økende humanitære behov. Sivile opplever blant annet en usikker matvaretilgang, nær kollaps av kritiske offentlige tjenester, høy inflasjon og mangel på beskyttelse (OCHA 2025b, s. 1-4).

Manglende tilgang til medisinsk behandling har forverret underernæring, og økt forekomsten av vannbårne sykdommer og unødvendige dødsfall i 2024. Videre trappet juntaen opp blokkering av humanitær hjelp som en metode for kollektiv avstraffelse av sivilbefolkningen. Dette som et ledd i det militæres langvarige strategi som opprettholder kontrollen over et område ved å isolere og terrorisere sivile. Fra januar til juni 2024 skal humanitære organisasjoner ha rapportert om 682 hendelser som hindret levering av hjelp (HRW 2025).

Intensivering av konflikten etter kuppet har ført til at anslagsvis 15,2 millioner i Myanmar står overfor akutt matusikkerhet i 2025 (OHCHR 2025c). Det er videre anslått at rundt 20 millioner, mer enn en tredjedel av landets befolkning, vil ha behov for humanitær hjelp i 2025 (OCHA 2025b, s. 4; OHCHR 2025d, s. 2, 11). Disse anslagene ble gjort før to kraftige jordskjelv i slutten av mars 2025. Ytterligere to millioner er nå i akutt nød etter jordskjelvene (OCHA 2025d, s. 1)

5.2 Juntaens kontroll over sivilbefolkningen

Dette delkapitlet omhandler i stor grad ytringsfrihet, men også noe om forsamlings- og organisasjonsfrihet, samt bevegelsesfrihet, og hvordan juntaens kontroll over sivilbefolkningen påvirker deres menneskerettighetssituasjon. Til tross for at det vil være forskjeller mellom områder kontrollert av juntaen, kontrollert av ulike væpnede motstandsgrupper, eller der det er blandet kontroll, er det ikke differensiert mellom dette. En del av informasjonen vil være mest relevant for områder der juntaen har full eller stor grad av territoriell kontroll.

Etter den militære maktovertakelsen i 2021 brøt det ut protestdemonstrasjoner over hele landet, i tillegg til at en sivil ulydighetsbevegelse (CDM) ble startet av helsearbeidere, embedsmenn og andre. Det militære svarte etter kort tid på fredelig motstand med brutal vold³⁰. Militærregimets harde og omfattende respons på protestbevegelsen innbefatter restriksjoner på ytrings- og forsamlingsfriheten, arrestasjoner og internering av demonstranter, mishandling og drap på demonstranter og førstehjelpspersonell (DFAT 2025, s. 15).

Freedom House analyserer ytringsfrihet, politisk mangfold og deltakelse, forenings- og organisasjonsrettigheter, rettsstatsprinsipper, individuelle rettigheter, med mer, i en rekke av verdens land³¹, og kategoriserer dem så som *fri*, *delvis fri* eller *ikke fri*. Myanmar blir i begynnelsen av 2025 kategorisert som *ikke fri*, og skårer så lavt det går an (null av 40 mulige) på politiske rettigheter og svært lavt på borgerrettigheter (syv av 60). Det blir fremhevet at demonstranter, journalister, aktivister og vanlige folk risikerer strafferettslige tiltaler, fengsling og dødelig vold for å gi uttrykk for dissens mot militæret (Freedom House 2025).

CIVICUS Monitor³² rangerer sivilsamfunnets handlingsrom i 198 land som *åpent*, *begrenset*, *hindret*, *undertrykket* eller *lukket*, basert på i hvilken grad ytrings-, forsamlings- og organisasjonsfrihet blir respektert. Myanmar er for året 2024 plassert i kategorien *lukket (closed)*. CIVICUS vektlegger svært like faktorer som Freedom House, nemlig at demonstranter blir arrestert og/eller at det blir brukt overdreven makt mot dem, at menneskerettighetsaktivister blir fengslet og at juntaen fabrikkerer anklager mot dem, samt at journalister blir arrestert og også har blitt drept (CIVICUS Monitor 2024, s. 13, 46, 49, 51, 86).

Sivile i Myanmar opplever at det er farlig å uttrykke prodemokratiske meninger eller støtte, og det er en pågående undertrykkelse av ytringsfriheten (TNI 2023, s. 131). De som åpent uttrykker motstand mot juntaen, eller sympati med NLD, NUG eller demokrati mer generelt, risikerer overgrep og straff fra militærregimet (U.S. Department of State 2024, s. 22). Fordi demonstrantene ble slått så hardt ned på etter kuppet, så opphørte store demonstrasjoner i stor grad i løpet av 2021. Likevel blir sporadiske flash mob-protester³³ organisert over hele landet. For dette risikerer en arrestasjon, fengsling og vold (DFAT 2025, s. 15).

Militærjuntaen har altså stor grad av kontroll over sivilbefolkningen, slår ned på all form for dissens og ytringsfriheten er sterkt begrenset. Som beskrevet blir

³⁰ Jf. 3.2 og 3.3.2.1.

³¹ I rapporten for 2025 var dette 208 land.

³² CIVICUS Monitor er et pågående forskningssamarbeid mellom den globale sivilsamfunnsalliansen CIVICUS og mer enn 20 forskningspartnerorganisasjoner som har bidratt med hoveddelen av dataene rapporten er basert på (CIVICUS Monitor 2024, s. 2).

³³ En gruppe samles plutselig på et offentlig sted, viser tre fingre i været som er et symbol for motstand mot juntaen eller eventuelt protesterer på annen måte, for deretter å spre seg raskt for å unngå pågripelse.

menneskerettighetsforkjempere og demonstranter møtt med arrestasjoner og vold. Videre har juntaen også stor grad av kontroll over internett og telefontjenester (og derigjennom over befolkningen), i tillegg til at de sjekker folk ved kontrollposter og husundersøkelser, samt kontrollerer befolkningen ved overvåking og etterretning (se 5.2.1 og 5.2.2).

5.2.1 Kontroll over internett, sosiale medier og digitale plattformer

Juntaen begrenser internett- og telefontjenester sterkt, med alvorlige konsekvenser for humanitær innsats, tilgang til informasjon og ytringsfrihet. I hele landet er det militærpålagte nedstengninger av internett- og telefontjenester, samt sensur og overvåking av internett, og det utvikles stadig mer sofistikerte kontrolltiltak. Helt siden februar 2021 har flere sosiale medieplattformer vært forbudt, noe som presset folk til å stole på virtuelle private nettverk (VPN) (OHCHR 2025d, s. 10). I mai 2024 intensiverte regimet forbudet mot VPN, som er mye brukt i Myanmar for å få tilgang til Facebook, Wikipedia og Google Maps (DFAT 2025, s. 25). Siden mai 2024 er det rapportert om forstyrrelser ved bruk av VPN. Et resultat er at trafikken på Facebook, som angivelig er den viktigste nyhetskilden for mesteparten av Myanmar's befolkning, har blitt halvert. VPN-tilgang kan variere fra plattform til plattform, både for betalings- og gratisløsninger, så vel som lokale variasjoner og endringer fra dag til dag. Samtidig begynte det militære å se etter VPN på siviles telefoner. Dette var ikke målrettet mot mistenkte personer, men tilfeldige sivile ble utsatt for dette. I midten av juli 2024 blokkerte militæret den siste lokalt tilgjengelige krypterte meldingsappen Signal, inkludert appens unike funksjon å bli brukt uten VPN. Dette begrenset ytterligere folks mulighet til å kommunisere fritt uten vilkårlig overvåking. Småskala nettverk som bruker Starlink eller lignende satellittaktivert teknologi, er i økende grad et alternativ til militærkontrollerte internettjenester. På grunn av risikoen for å bli oppdaget av militæret, kan de imidlertid bare bli brukt i motstandskontrollerte områder (OHCHR 2025d, s. 10-11; HRW 2025).

Militærets direkte og indirekte kontroll over alle større tjenesteleverandører har muliggjort håndheving av strenge regler for registrering av brukeridentitet, samt massesensur og overvåking. Det militære utfører vilkårlige arrestasjoner av blant annet internettbrukere, som kan bli ilagt høye straffer av militærkontrollerte domstoler. Trolig har tusenvis av mennesker blitt straffet for sine nettaktiviteter (Freedom House 2024). En kan bli arrestert for nettaktivitet som støtter opposisjonen eller kritiserer militæret, inkludert bare det å like et innlegg på sosiale medier (HRW 2025). De som blir funnet å ha VPN på mobilenhetene sine blir bøtelagt og/eller arrestert (DFAT 2025, s. 25; Freedom House 2024). Myndighetene sporer også opp, og arresterer, personer som laster opp regimefiendtlige innlegg på sosiale medier (DFAT 2025, s. 25).

I januar 2025 kunngjorde regimet en ny cybersikkerhetslov som har blitt kritisert av sivilsamfunnet for å gi juntaen et juridisk rammeverk for sine innskrenkninger

av ytringsfriheten. Loven kriminaliserer bruk av dataprogrammer, programvare eller elektronisk informasjon på en «upassende måte» og elektronisk distribusjon av «upassende informasjon» (DFAT 2025, s. 31).

5.2.2 Kontrollposter, husundersøkelser, overvåkning og etterretning

Å reise internt i Myanmar har blitt vanskeligere etter kuppet. Det er flere innenlandske reiserestriksjoner, og en må kunne fremvise nasjonalt ID-kort for fullverdige borgere³⁴ (internasjonal organisasjon, møte i Bangkok 2023). Sivilbefolkningen blir sjekket i kontrollposter langs veien (HRW; internasjonal organisasjon i Thailand; OHCHR, møte i Bangkok 2023; Fortify Rights, møte i Mae Sot 2023; internasjonal organisasjon A i Myanmar; vestlige ambassader B; C; D; E; F, møter Yangon 2023). Det har eksistert kontrollposter i Myanmar også tidligere, men det skal ha blitt langt flere etter kuppet (Fortify Rights; OHCHR, møter i Bangkok 2023; AAPP, møte i Mae Sot 2023). Ved de militære kontrollpostene blir, i tillegg til identitetspapirer, også innholdet på folks telefoner sjekket (HRW; OHCHR, møter i Bangkok 2023; Fortify Rights, møte Mae Sot 2023; vestlige ambassader B; C; D, møter i Yangon 2023). Det blir utført tilfeldige kontroller av telefonene til folk som ikke er mistenkt for noe. I tillegg skal det militære ha lister over personer som er etterlyst for «politiske forbrytelser på telefonen», herunder bilder. Personer som passerer kontrollposter, blir ofte sjekket mot disse listene. Det skal være mulig å betale bestikkelser for å få et navn fjernet³⁵. Imidlertid vil det trolig ikke være mulig for høyprofilerte dissidenter eller personer som er mistenkt for å være involvert i væpnet motstand (DFAT 2025, s. 25). Soldater og politi utfører kontroll av innholdet på mobiltelefoner både ved faste kontrollposter og ved stikkprøvekontroller som uanmeldt kan dukke opp (Freedom House 2024).

I tillegg til kontroller langs veien, blir det gjennomført husundersøkelser i private hjem uten forvarsel. Det er en lov om at overnattingsgjester skal registreres på en gjesteliste, og politiet og det militære gjør uanmeldte husundersøkelser for å sjekke om det oppholder seg noen i husholdet som ikke er registret der. Samtidig sjekkes innhold på mobiler og PC-er (OHCHR, møte i Bangkok 2023; AAPP, møte i Mae Sot 2023; vestlige ambassade C; D; E, møter i Yangon 2023). Som nevnt (5.2.1) skal det potensielt svært lite til for å bli arrestert for aktivitet på nett/sosial medier.

Det militære utfører tilfeldige dør-til-dør-søk etter dissidenter, men stoler også i økende grad på informantnettverk og kameraovervåkning for å identifisere

³⁴ For mer informasjon om nasjonalt ID-kort og statsborgerskap, se Landinfo (2019, 25. september) *Respons Myanmar: Nasjonalt ID-kort/statsborgerskapsbevis/Citizenship Scrutiny Card (CSC)*: [Myanmar Nasjonalt ID-kort statsborgerskapsbevis Citizenship Scrutiny Card \(CSC\) ELME 25092019 \(landinfo.no\)](https://landinfo.no/25092019/landinfo.no).

³⁵ DFAT opplyser om bestikkelser på opptil 5300 australske dollar i 2023, som per juni 2025 tilsvarer om lag 35 000 norske kroner.

mistenkte medlemmer av opposisjonsgrupper (DFAT 2025, s. 25). Juntaen har installert kinesiskproduserte kameraer med ansiktsgjenkjenningsfunksjoner i flere av Myanmar byer (Potkin 2022). Videre følger militære iført sivile klær med på sivilbefolkningen, og opptrer som informanter. Etterretningen i landet har økt etter kuppet, og det militære kan overvåke folk på sofistikerte måter (vestlige ambassader B; C, møte i Yangon 2023).

5.3 Obligatorisk verneplikt og tvangsrekruttering

Motstand mot militærjuntaen er utbredt. Myanmar militære styrker er juntaens støttespillere og forlengede arm, og utsetter egen befolkning for vold og drap. Svært mange ønsker derfor ikke å delta i det militære.

I februar 2024 annonserte militærjuntaen at de ville implementere lov om obligatorisk verneplikt (OHCHR 2024, s. 6). Menn i alderen 18-35 år og kvinner i alderen 18-27 år er ansett å være i vernepliktig alder, men alderen kan være enda høyere for enkelte med «spesielle kvalifikasjoner». Den obligatoriske verneplikten varer i opptil fem år under unntakstilstand (Progressive Voice 2024).

Rundt 14 millioner mennesker i Myanmar er i målgruppen for obligatorisk militærtjeneste (Progressive Voice 2024). De som unndrar seg verneplikten kan risikere fengselsstraff, bøter, eller begge deler (Progressive Voice 2024; RFA 2024c). Ifølge Progressive Voice kan fengselsstraffen være opptil fem år, mens RFA nevner fengsel i opptil tre år.

Det militære tar sikte på å øke styrkene sine med 60 000 personer per år, og svært mange blir rekruttert ved tvang. Ifølge tall fra NUG skal mer enn 20 000 personer ha blitt tvangsrekruttert i 2024 (OHCHR 2025d, s. 8). Radio Free Asia (RFA) opererer med noe høyere tall, nemlig at 23 000 ble rekruttert med tvang til militærtjeneste i løpet av 2024. Samtidig sier de at det ikke finnes noen pålitelige data for hvor mange som ble tvangsrekruttert i Myanmar i 2024 (RFA 2025b).

Obligatorisk verneplikt har bidratt til å øke et allerede svært høyt voldsnivå i Myanmar (Progressive Voice 2024). Blant annet økte antall meldinger om massearrestasjoner i flere regioner og stater etter kunngjøringen om obligatorisk militærtjeneste. Ved tvangsrekruttering har det vært vilkårlige arrestasjoner, ofte med bruk av våpen, samt forsvinninger der folk helt uten forvarsel har blitt tatt med. Dette har skjedd både i byer og på landsbygda, i leire for internt fordrevne, under målrettede raid og ved sjekkpunkter (OHCHR 2025d, s. 8; RFA 2025b). Ifølge data samlet inn av RFA var det i desember 2024 en økning i pågripelser av ungdommer i byene Yangon, Mandalay, Naypyitaw og Bago. Økningen ser ut til å ha sammenheng med såkalte hemmelige operasjoner om natten, beskrevet som «*snatch and recruit*» (pågrep og rekrutter), utført av menn i vanlige klær og sivile kjøretøy. Dataene indikerer at 250 personer i de fire byene ble fanget på denne måten i løpet av desember 2024, og trolig tvangsrekruttert til militærtjeneste

(OHCHR 2025d, s. 8; RFA 2025b). Også ACLED omtaler at etter at det militære begynte å håndheve obligatorisk verneplikt i februar 2024, så begynte de å bortføre unge mennesker i større antall, noen ganger med bortføring av hundrevis av mennesker om gangen. Slike bortføringer skal ha vært høyest i desember 2024 (ACLED 2025). Videre har det foregått tvungen rekruttering ved et slags lotterisystem, der en kan bli trukket ut fra en liste over vernepliktige i området. En kan da bli trukket ut i første, andre, tredje, osv. rekrutteringsrunde (RFA 2024e, a). Det ser altså ut til at tvangsrekruttering til det militære foregår på flere ulike måter.

Det militære har også innført økte reiserestriksjoner for å forhindre unge mennesker i å unndra seg obligatorisk militærtjeneste. Videre kan familien utsettes for press hvis noen prøver å unndra seg militærtjeneste. Ifølge FNs høykommissær for menneskerettigheter er det rapportert om at familiemedlemmer til menn i vernepliktig alder har blitt bortført, utsatt for utpressing og andre krenkelser (OHCHR 2025d, s. 8-9).

Personer fra fattige familier, som ikke er i stand til å betale tjenestemenn for å unngå verneplikten, kan være mer utsatt for tvangsrekruttering (RFA 2025b).

Kvinner kan bli innkalt til obligatorisk militærtjeneste fra og med 2025, og militærjuntaen skal ha begynt det innledende arbeidet med å rekruttere kvinner til aktiv militærtjeneste. Siden midten av januar 2025 skal lister over «kvalifiserte» kvinner i Yangon-regionen ha blitt satt sammen. Videre er det hevdet at kvinner i statene Mon og Kayin (Karen) og i regionen Tanintharyi (Tenasserim) har blitt rekruttert til militærtjeneste siden midten av 2024. Også pro-militære militser skal ha tvunget kvinner og mindreårige jenter til militærtjeneste. En militse som selv skal ha hevdet dette er Pa-O National Army³⁶, som kjemper sammen med juntasoldater mot Pa-O-opprørere (RFA 2025a).

FNs høykommissær for menneskerettigheter, Volker Türk, uttalte i en oppdatering om Myanmar i FNs menneskerettighetsråd i februar 2025, at menn mellom 18 og 35 år og kvinner mellom 18 og 27 år, står overfor en konstant risiko for arrestasjon og rekruttering til Myanmar's militære styrker (OHCHR 2025a).

Også menn eldre enn 35 år kan være utsatt for tvangsrekruttering, om enn ikke til det militære. I august 2024 skal juntaen ha annonsert at menn i alderen 35 til 65 år kan bli rekruttert til nyopprettede *People's security and counterterrorism teams*. Disse skal bevæpnes og få i oppgave å beskytte landsbyer, tettsteder og byer mot opprørsmilitser og aktive motstandere av militærjuntaen (RFA 2024d).

³⁶ Pa-O National Army (PNA) opererer i Shan-staten og er alliert med Tatmadaw (det militære). PNA er den væpnede fløyen til Pa-O National Organisation (PNO), og er ansvarlig for å beskytte den PNO-administrerte Pa-O Self-Administered Zone (se kartet i figur 2.1). Siden kuppet i 2021 har PNA aktivt rekruttert til Tatmadaw (Graceffo 2024).

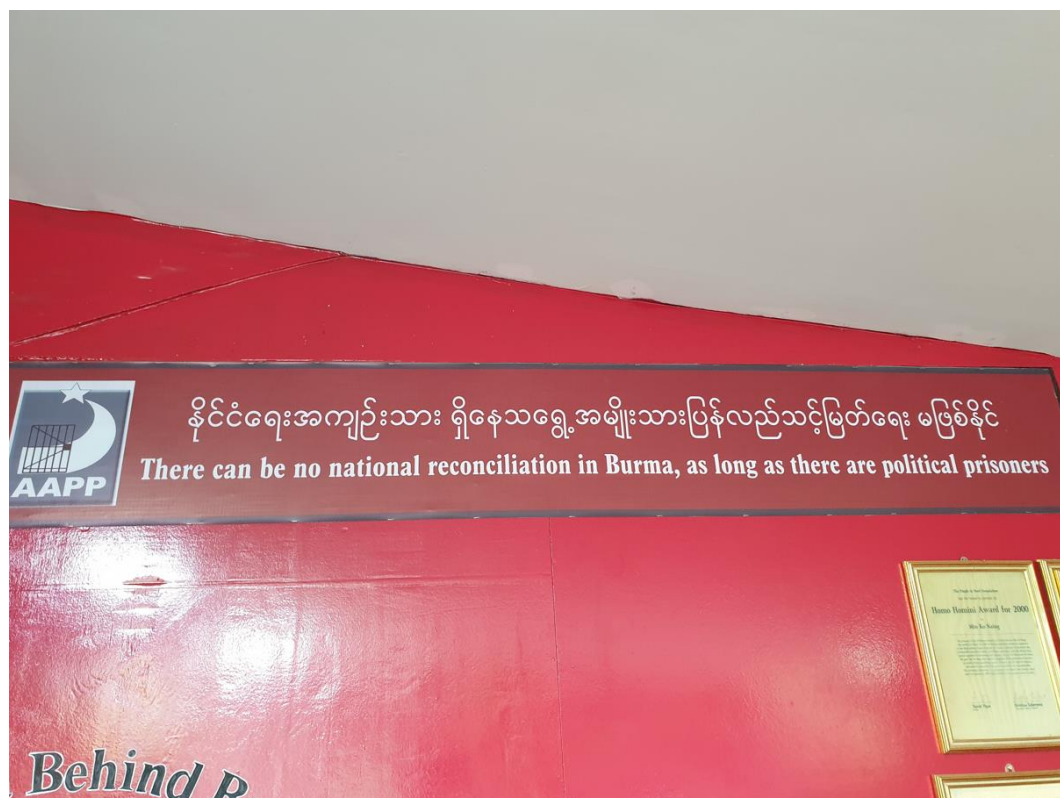
5.4 Arrestasjoner, fengslinger og drap

Organisasjonen *Assistance Association for Political Prisoners (Burma)*, også kjent som AAPP, er en menneskerettighetsorganisasjon med base i Mae Sot i Thailand og Yangon i Myanmar. AAPP kjemper blant annet for løslatelse av alle politiske fanger i Myanmar og forbedring av deres livskvalitet under og etter fengsling.

AAPP har siden kuppet i Myanmar hatt daglige oppdateringer om antall bekreftede personer, pro-demokratiaktivister og andre sivile som er arrestert eller drept av militærjuntaen og promilitære grupper, samt antall fortsatt fengslet og antall dømt til døden (AAPP 2025).

Rapporteringene fra AAPP er mye sitert av internasjonale aktører og i deres rapporter. For eksempel refererer FNs høykommissær for menneskerettigheter til tall fra AAPP, og i en rapport om menneskerettighetssituasjonen i Myanmar fra juni 2025 blir AAPP omtalt som en troverdig kilde (OHCHR 2025b, s. 3).

Landinfo hadde møte med AAPP i Mae Sot i Thailand i februar 2023, og fikk en innføring i deres tilsynelatende grundige metode for å verifisere hver enkelt person som de oppgir i sitt tallmateriale som bekreftet. AAPP har et stort kontaktnettverk på grasrotnivå i Myanmar.

Bilde fra AAPP sine lokaler i Mae Sot, Thailand (foto: Eli Melby).

5.4.1 Arresterte

I perioden fra militærkuppet 1. februar 2021 til 1. juli 2025 rapporterer AAPP om 29 347 arresterte pro-demokratiaktivister og andre sivile som har blitt arrestert relatert til juntaens maktovertakelse. Av de arresterte er 6114 kvinner og 620 barn. AAPP bemerker at tallene angir antall personer som er verifisert av dem, mens de faktiske tallene sannsynligvis er mye høyere (AAPP 2025).

5.4.2 Fengslede

Av de verifiserte 29 347 pro-demokratiaktivistene og andre sivile som ble arrestert i perioden 1. februar 2021 til 1. juli 2025 relatert til juntaens maktovertakelse, er 22 188 fortsatt i fengsel/i varetekt per 1. juli 2025. Av disse er 10 886 dømt og soner sine dommer. AAPP bemerker at tallene angir antall personer som er verifisert av dem, mens de faktiske tallene sannsynligvis er mye høyere. Det blir videre oppgitt at i den nevnte tidsperioden har 172 blitt dømt til døden, hvorav 44 in absentia (AAPP 2025). Militærkontrollerte domstoler krenket systematisk rettighetene til arresterte, uten respekt for retten til rettferdig rettergang (OHCHR 2025d, s. 10; 2025b, s. 3).

5.4.3 Drepte

I perioden fra militærkuppet 1. februar 2021 til 1. juli 2025 rapporterer AAPP om at 6843 pro-demokratiaktivister og andre sivile personer har blitt drept relatert til juntaens maktovertakelse. Av de 6843 drepte er 1669 kvinner og 834 barn. Tallene angir drepte der personene er verifisert og identitet bekreftet. I tillegg oppgir AAPP at ytterligere nærmere 3600 sivile, hvis identitet foreløpig er ukjent, har blitt dokumentert drept i denne tidsperioden (AAPP 2025). Dette blir totalt om lag 10 440 dokumenterte sivile dødsfall relatert til konflikten i Myanmar etter kuppet og frem til juli 2025.

På politistasjoner, militære avhørssentre og i fengsler forekommer menneskerettighetsbrudd og mishandling, inkludert seksuell vold, samt dødsfall i varetekt, med absolutt straffrihet for gjerningsmennene. Ved utgangen av 2024 skal troverdige kilder ha rapportert om 1979 verifiserte dødsfall i varetekt eller fengsel³⁷ siden kuppet (OHCHR 2025d, s. 5, 9).

Ifølge ISP-Myanmar ble nærmere 9500 sivile drept i væpnet konflikt i Myanmar i perioden fra kuppet i 2021 frem til 13. mai 2025. De sivile tapene i den landsomfattende væpnede konflikten skal ha nådd en topp i 2024 med minst 3555 dødsfall, mens minst 976 sivile skal ha blitt drept i væpnet konflikt i de første fire månedene av 2025. ISP-Myanmar kommenterer at deres tall er basert på egne

³⁷ Oversatt fra *custody*.

undersøkelser, og at de kan variere fra andre kilder grunnet ulikheter i metodebruk og datatilgjengelighet (ISP-Myanmar 2025b).

NLTA rapporterer at 1288 sivile ble drept i militære luftangrep i 2024, mens 2588 sivile ble såret i luftangrep samme år (NLTA 2024, s. 12; 2025, s. 3, 12). Tilfeldige og målrettede luftangrep utført av Myanmars militære var ifølge FN hovedårsaken til sivile dødsfall i 2024. Antall bekreftede sivile drept i luftangrep ble nesten fordoblet i 2024, sammenliknet med året før (OHCHR 2025d, s. 2, 5). For noe mer om sivile tap i luftangrep se 4.4.4.

5.5 Utsatte personer

På Landinfos informasjonsinnhentingsreise i 2023 ga mange ulike møtepartnere, både i Thailand og i Myanmar, uttrykk for at hvem som helst i Myanmar som på noen måte er imot det militære, eller blir oppfattet å være det, potensielt kan være utsatt for arrestasjon, fengsling, bortføring, vold, og i verste tilfelle bli drept, av det militære eller politiet. Under følger noen sitater som illustrerer dette:

- «If you are opposed to the military in any way, you are at risk» og «You can get arrested for anything that can remotely provoke the military» (Fortify Rights, møte i Mae Sot 2023).
- «Anyone can be arrested at any time in Myanmar» (AAPP, møte i Mae Sot 2023).
- «Anybody/anyone can be targeted» (HRW, møte i Bangkok 2023; Fortify Rights, møte i Mae Sot 2023; vestlige ambassader C; E, møter i Yangon 2023).
- «Everyone is at risk in Myanmar» (OHCHR, møte i Bangkok 2023).

Videre ble det gitt mange konkrete eksempler på hvor lite som i en del tilfeller har blitt tolerert av ikke-voldelig protest eller motstand mot militærregimet, og hvor lite som potensielt skal til for å bli arrestert eller utsatt for «annet» fra militæret/politiet. For eksempel at bare det å like et innlegg på Facebook som gir støtte til demokrati, eller noe som på en eller annen måte kan bli oppfattet å kritisere det militære, kan være nok til å bli arrestert, bortført og/eller utsatt for vold (OHCHR; internasjonal organisasjon i Thailand, møter i Bangkok 2023; Fortify Rights, møte i Mae Sot 2023; vestlige ambassader D; E; F, møter i Yangon 2023). Om en bare blir mistenkt for aktivitet for CDM (*Civil Disobedience Movement*³⁸), så kan en bli arrestert (HRW, møte i Bangkok 2023).

Menneskerettighets-forkjempere kan kun snakke om saker som ikke blir oppfattet som kontroversielle av militærjuntaen, og de kan raskt komme i det militæres søkelys. Enhver tilknytning til NLD gir strenge straffer uavhengig av aktivitetsnivå (Fortify Rights, møte i Mae Sot 2023). Også etniske bamarer kan bli

³⁸ For omtale av CDM, se 3.3.2.1.

utsatt for vold, arrestasjoner og fengslinger fra det militære/militærjuntaen (UNHCR, møte i Bangkok 2023; vestlig ambassade F, møte i Yangon 2023).

Landinfo har ingen indikasjoner på at ytringsfriheten har blitt bedre siden informasjonsinnhentingsreisen, og konflikten i landet er fortsatt svært polarisert med lite som skal til for potensielt å bli pågrepet, arrestert og/eller fengslet. Som nevnt tidligere kan en bli arrestert for nettaktivitet som på en eller annen måte kritiserer militæret eller støtter opposisjonen, eller kan bli tolket å gjøre det. Militærregimets respons på motstandere av juntaen, reelle og oppfattede, har vært, og er, hard og omfattende. Motstandere av regimet, alt fra politiske ledere til tilfeldige deltakere i gateprotester, har blitt utsatt for overgrep, inkludert vilkårlig fengsling, tortur, seksuell vold, doxing (uautorisert utgivelse av privat informasjon) og frihetsberøvelse/tvungen forsvinning (DFAT 2025, s. 15, 25). Advokater som forsvarer anti-kupp-demonstranter og regimekritikere har blitt truet, arrestert og straffeforfulgt (HRW 2025). Også familiemedlemmer av regimemotstandere kan risikere diskriminering og vold, herunder kidnapping og å bli holdt som gissel, for å tvinge slektninger til å overgi seg til myndighetene (DFAT 2025, s. 26). Det har forekommet at familiemedlemmer, inkludert barn, til mistenkte politiske aktivister har blitt arrestert når de militære ikke kan finne mistenkte. Å ta barn når de mistenkte foreldrene ikke ble funnet, er en form for straff for politisk opposisjon (OHCHR 2024, s. 6; 2025d, s. 9).

Journalister, mediearbeidere, lærere og andre medlemmer av den sivile ulydighetsbevegelsen (CDM), fortsetter å bli utsatt for trusler og risiko for å bli arrestert og få høye straffer. For eksempel ble to journalister i august 2024 dømt av en militærtilknyttet domstol til henholdsvis livstid og 20 års fengsel. Samme måned døde en dokumentarfilmskaper etter grov mishandling i fengsel. Vold mot fagforeningsfolk, inkludert vilkårlige arrestasjoner, samt seksuell og annen vold, fortsetter også (OHCHR 2025d, s. 11).

Som omtalt kan menn i vernepliktig alder være utsatt for arrestasjon og bortføring, og også familiemedlemmene deres kan bli utsatt for trusler, utpressing og annet (jf. 5.3).

5.6 Yangon

I Yangon er det mindre omfattende sikkerhetshendelser, sammenliknet med store deler av landet. Det er ikke flyangrep, og det er ingen åpen væpnet konflikt. Til tross for regelmessige sikkerhetshendelser i form av blant annet IED-er (jf 4.5.3), kan byen fremstå relativt fredelig og med en følelse av normalitet.

Fortify Rights uttalte at selv om Yangon kan fremstå som fredelig, så er dette det de karakteriserte som en «tvungen fred» (*forced peace*) fordi det ikke er rom for noe protest (møte Bangkok 2023). Det er svært risikabelt i Yangon å bedrive motstandsarbeid mot juntaen, eller å uttrykke noen politiske meninger (HRW,

møte i Bangkok 2023; vestlig ambassade C, møte i Yangon 2023). All protest mot juntaen og den militære maktovertakelsen blir slått hardt ned på av det militære eller promilitære grupper (Fortify Rights, møte Bangkok 2023; vestlig ambassade C, møte Yangon 2023). Juntaen har oppmuntret til å danne såkalte *proxy vigilantes*³⁹ for å ramme tilhengere av demokrati og deres familier. Slike promilitære grupper opererer hovedsakelig i byområder, som Yangon, mange under navnet *Thway Thauk* eller «blodkamerater» (U.S. Department of State 2024, s. 3-4). Mange demokratiforkjempere og aktive motstandere av militærjuntaen har forlatt Yangon (Fortify Rights, møte i Bangkok 2023).

Samtlige seks vestlige ambassader Landinfo hadde separate møter med i Yangon i 2023, understreket at det skjer mye under overflaten i Yangon som en ikke ser og som er av til dels stor betydning for siviles menneskerettigheter og sikkerhet. En av ambassadene (vestlig ambassade E, møte Yangon 2023) ga uttrykk for at det er en falsk følelse av ro og trygghet i Yangon. Imidlertid er det infiltratører på begge sider i den veldig polariserte konflikten, og byens befolkning vet ikke hvem de kan stole på. Ambassaden fortalte videre at ansatte i bydelsadministrasjonene (*ward administration*⁴⁰) i Yangon har blitt avsatt, og erstattet av folk som er lojale mot militæret og som samler inn informasjon om egen befolkning og overvåker dem.

Etterretning og overvåkning er utbredt i Yangon, og det skal særdeles lite til for å komme i det militæres søkelys, bli oppfattet å være imot det militære og/eller bli svartelistet av dem. Det militære iført sivile klær forekommer i stor utstrekning i Yangon, og disse følger godt med på mye og opptrer som informanter (vestlige ambassader B; C; D; E; F, møter i Yangon 2023). Landinfo ble også flere ganger fortalt av sin lokale sjåfør i Yangon, at i dette og dette området er det mange «spioner». Begrepet spion henspilte her på militære personer i sivile klær som overvåker egen befolkning. Etterretningen i Yangon og andre juntakontrollerte områder har økt etter kuppet, og det militære overvåker folk på sofistikerte måter (vestlige ambassader B; C, møte i Yangon 2023). Det militære stoler i økende grad på informantnettverk og kameraovervåkning for å identifisere mistenkte medlemmer av opposisjonsgrupper (DFAT 2025, s. 25).

Sikkerhetsstyrkene utfører ofte husundersøkelser og rassaer i Yangon. Da blir identiteten til de tilstedeværende, samt innholdet på mobilene og PC-ene deres, sjekket. Mange kan bli arrestert som følge av slike uanmeldte husundersøkelser fordi det er innhold på telefon/PC som er, eller blir oppfattet som, regimefiendtlig. En kan også bli arrestert fordi en er etterlyst for noe som blir definert som regimefiendtlig aktivitet, eller ved mistanke om dette (AAPP, møte Mae Sot 2023; vestlige ambassader B; C; D; E, møter Yangon 2023). En kan videre bli pågrepet

³⁹ Promilitære grupper som tar loven i egne hender.

⁴⁰ Bydels- og landsbyadministrasjon (*ward and village-tract administration*) spiller en nøkkelrolle i offentlig administrasjon i Myanmar. Dette er det laveste byråkratiske nivået, under kommune (*township*) (Asia Foundation 2018, s. 62).

for å oppholde seg i et hushold en ikke skulle. Loven om at en må registrere seg på en gjesteliste hvis en overnatter utenfor eget hjem (jf. 5.2.2) håndheves strengt i Yangon (RFA 2024b).

Folks identitet, og innhold på mobiltelefoner, blir også kontrollert ved veisperringer i Yangon. Landinfo observerte også selv slike kontrollposter. Se eventuelt 5.2.2 for mer omtale av kontrollposter.

Menn i «militær alder» i Yangon har blitt arrestert, ofte ved kontrollposter eller i målrettede operasjoner, eller har blitt pågrepet på andre måter, for at de skal utføre militærtjeneste⁴¹ (U.S. Department of State 2024, s. 19; OHCHR 2025d, s. 8; 2024, s. 6).

Militærjuntaen har fortsatt kontroll over Yangon by medio 2025, ytringsfriheten er svært begrenset og overvåkning, razziaer, husundersøkelser og kontrollposter er fortsatt er utbredt. Potensielt skal det veldig lite til før en kan bli bøtelagt, trakassert, arrestert, bortført, utsatt for vold eller annet, fordi en blir ansett å på en eller annen måte å være imot militærjuntaen eller bedrive regimefiendtlig aktivitet eller blir mistenkt for dette.

⁴¹ For mer informasjon om tvangsrekruttering til militærtjeneste, se kapittel 5.3.

6 Referanser

6.1 Skriftlige kilder

- ACLED, dvs. Armed Conflict Location & Event Data) (2025, 31. januar). *Four years after the 2021 coup in Myanmar, violence against civilians is still increasing* (Fact Sheets). Madison, WI: ACLED. Tilgjengelig fra <https://acleddata.com/2025/01/31/four-years-after-the-2021-coup-in-myanmar-violence-against-civilians-is-still-increasing/> [lastet ned 3. februar 2025].
- Al Jazeera (2024, 16. januar). What is Myanmar's Three Brotherhood Alliance that's resisting the military? *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <https://www.aljazeera.com/news/2024/1/16/what-is-myanmars-three-brotherhood-alliance-thats-resisting-the-military> [lastet ned 10. februar 2025].
- Al Jazeera (2025, 31. juli). Myanmar ends state of emergency in some parts before planned elections. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <https://www.aljazeera.com/news/2025/7/31/myanmar-ends-state-of-emergency-before-planned-elections> [lastet ned 5. august 2025].
- Asia Foundation (2018, 30. oktober). *State and Region Governments in Myanmar*. Yangon: Asia Foundation. Tilgjengelig fra <https://asiafoundation.org/publication/state-and-region-governments-in-myanmar-new-edition-2018/> [lastet ned 31. oktober 2022].
- BBC (2021a, 17. februar). Myanmar coup: Mass protests defy military and gridlock Yangon. *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-asia-56094649> [lastet ned 25. mai 2023].
- BBC (2021b, 1. februar). Myanmar coup: Min Aung Hlaing, the general who seized power. *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-asia-55892489> [lastet ned 28. august 2023].
- BBC (2021c, 22. februar). Myanmar coup: Protesters defy military warning in mass strike. *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-asia-56150616> [lastet ned 25. mai 2023].
- BBC (2022, 2. februar). Tatmadaw: Myanmar's notoriously brutal military. *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-asia-56660483> [lastet ned 28. august 2023].
- Beijing Municipal Government, Foreign Affairs Office (2020, 8. januar). *Yangon Region*. Beijing: Beijing Municipal People's Government. Tilgjengelig fra https://wb.beijing.gov.cn/en/sister_cities/other_cities/asia/asia_yangon_region/asia_yangon_region_city_profiles/202008/t20200811_1980160.html [lastet ned 20. mai 2025].
- Buchanan, John (2016, 11. juli). *Militias in Myanmar*. Yangon: Asia Foundation. Tilgjengelig fra <https://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2016/07/Militias-in-Myanmar.pdf> [lastet ned 30. august 2023].
- CIA, dvs. Central Intelligence Agency (2025, 28. mai). *The World Factbook - Burma*. Washington D.C.: CIA. Tilgjengelig fra <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/burma/#people-and-society> [lastet ned 2. juni 2025].
- CIVICUS Monitor (2024, desember). *People Power Under Attack 2024*. Johannesburg: CIVICUS. Tilgjengelig fra <https://civicusmonitor.contentfiles.net/media/documents/GlobalFindings2024.EN.pdf> [lastet ned 3. juni 2025].
- CRPH, dvs. Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw (2024, april). *CRPH Booklet*. CRPH. Tilgjengelig fra <https://crphmyanmar.org/> [lastet ned 29. oktober 2024].

- DFAT, dvs. Department of Foreign Affairs and Trade, Australian Government (2022, 11. november). *DFAT Country Information Report Myanmar*. Canberra: DFAT. Tilgjengelig fra <https://www.ecoi.net/en/file/local/2082067/country-information-report-myanmar.pdf> [lastet ned 10. april 2025].
- DFAT, dvs. Department of Foreign Affairs and Trade, Australian Government (2025, 7. april). *DFAT Country Information Report Myanmar*. Canberra: DFAT. Tilgjengelig fra <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-myanmar.pdf> [lastet ned 7. april 2025].
- European Commission (2025, 21. mai). *European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations - Myanmar/Burma*. Brussel: European Commission. Tilgjengelig fra https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/asia-and-pacific/myanmarburma_en [lastet ned 2. juni 2025].
- Fortify Rights (2022, 24. mars). *Nowhere is Safe*. [s.l.]: Fortify Rights. Tilgjengelig fra <https://www.fortifyrights.org/mya-inv-rep-2022-03-24/> [lastet ned 9. oktober 2023].
- Freedom House (2024, 16. oktober). *Freedom on the net 2024 - Myanmar*. Washington, D.C.: Freedom House. Tilgjengelig fra <https://freedomhouse.org/country/myanmar/freedom-net/2024> [lastet ned 5. juni 2025].
- Freedom House (2025). *Freedom in the world 2025 - Myanmar*. Washington, D.C.: Freedom House. Tilgjengelig fra <https://freedomhouse.org/country/myanmar> [lastet ned 3. juni 2025].
- Graceffo, Antonio (2024, 27. februar). *Backgrounder: Ethnic Armies in Myanmar Civil War*. Toronto: Geopolitical Monitor. Tilgjengelig fra <https://www.geopoliticalmonitor.com/backgrounder-ethnic-armies-in-the-myanmar-civil-war/> [lastet ned 8. august 2025].
- Hein, Ye Myo (2022, 3. november). *Understanding the People's Defense Forces in Myanmar*. Washington D.C.: U.S. Institute of Peace. Tilgjengelig fra <https://www.usip.org/publications/2022/11/understanding-peoples-defense-forces-myanmar> [lastet ned 2. oktober 2023].
- Horsey, Richard (2024, 31. mai). *Myanmar Is Fragmenting - but Not Falling Apart*. *Foreign Affairs*. Tilgjengelig fra <https://www.foreignaffairs.com/burma-myanmar/myanmar-fragmenting-not-falling-apart> [lastet ned 29. oktober 2024].
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2023, 8. juni). *"Our Numbers Are Dwindling" - Myanmar's Post-Coup Crackdown on Lawyers*. New York: HRW. Tilgjengelig fra https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2023/06/myanmar0623%20web_1.pdf [lastet ned 29. august 2023].
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2025, 16. januar). *World Report 2025 - Events of 2024 - Myanmar*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/world-report/2025/country-chapters/myanmar> [lastet ned 7. april 2025].
- ICG, dvs. International Crisis Group (2015, 9. desember). *The Myanmar Elections: Results and Implications*. Brussel: ICG. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/asia/south-east-asia/myanmar/myanmar-elections-results-and-implications> [lastet ned 24. november 2022].
- ICG, dvs. International Crisis Group (2021a, 1. april). *The Cost of the Coup: Myanmar Edges Toward State Collapse*. Brussel: ICG. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/asia/south-east-asia/myanmar/b167-cost-coup-myanmar-edges-toward-state-collapse> [lastet ned 8. mai 2023].

- ICG, dvs. International Crisis Group (2021b, 20. oktober). *The Deadly Stalemate in Post-coup Myanmar*. Brussel: ICG. Tilgjengelig fra <https://icg-prod.s3.amazonaws.com/b170-post-coup-myanmar.pdf> [lastet ned 25. november 2022].
- ICG, dvs. International Crisis Group (2021c, 16. februar). *Responding to the Myanmar Coup*. Brussels: ICG. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/asia/south-east-asia/myanmar/b166-responding-myanmar-coup> [lastet ned 4. mai 2023].
- ICG, dvs. International Crisis Group (2021d, 28. juni). *Taking Aim at the Tatmadaw: The New Armed Resistance to Myanmar's Coup*. Brussel: ICG. Tilgjengelig fra <https://icg-prod.s3.amazonaws.com/b168-taking-aim-at-the-tatmadaw.pdf> [lastet ned 29. september 2023].
- ICG, dvs. International Crisis Group (2022a, 20. desember). *Crowdfunding a War: The Money behind Myanmar's Resistance*. Brussel: ICG. Tilgjengelig fra <https://icg-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/2022-12/328-myanmars-resistance.pdf> [lastet ned 2. oktober 2023].
- ICG, dvs. International Crisis Group (2022b, 12. januar). *Myanmar's Coup Shakes Up Its Ethnic Conflicts*. Brussel: ICG. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/asia/south-east-asia/myanmar/myanmars-coup-shakes-its-ethnic-conflicts> [lastet ned 2. april 2025].
- ICG, dvs. International Crisis Group (2022c, 6. april). *Resisting the Resistance: Myanmar's Pro-military Pyusawhti Militia*. Brussel: ICG. Tilgjengelig fra <https://icg-prod.s3.amazonaws.com/b171-myanmar-resisting-the-resistance.pdf> [lastet ned 30. august 2023].
- ICG, dvs. International Crisis Group (2025, 18. juli). *Myanmar's Dangerous Drift: Conflict, Elections and Looming Regional Détente* (Crisis Group Asia Briefing). Bangkok/Brussel: ICG. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/asia/south-east-asia/myanmar/b184-myanmars-dangerous-drift-conflict-elections-and-looming-regional-detente> [lastet ned 7. august 2025].
- The Irrawaddy (2024a, 6. september). At Least 19 Civilians Killed as Myanmar Junta Jets Bomb Town, IDP Camp in Shan. *The Irrawaddy*. Tilgjengelig fra <https://www.irrawaddy.com/news/burma/at-least-19-civilians-killed-as-myanmar-junta-jets-bomb-town-idp-camp-in-shan.html> [lastet ned 8. april 2025].
- The Irrawaddy (2024b, 13. februar). With Conscription Law, Myanmar's Generals Are Digging Their Own Graves. *The Irrawaddy*. Tilgjengelig fra <https://www.irrawaddy.com/opinion/editorial/with-conscription-law-myanmars-generals-are-digging-their-own-graves.html> [lastet ned 18. oktober 2024].
- The Irrawaddy (2025, 1. februar). Myanmar Before and After the 2021 Military Coup. *The Irrawaddy*. Tilgjengelig fra <https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmar-before-and-after-the-2021-military-coup.html> [lastet ned 5. februar 2025].
- ISP-Myanmar, dvs. Institute for Strategy and Policy - Myanmar (2023, 13. november). *Operation 1027 and its Impact on Myanmar's Political Landscape*. Chiang Mai: ISP-Myanmar. Tilgjengelig fra <https://visual.ispmyanmar.com/1027> [lastet ned 6. februar 2025].
- ISP-Myanmar, dvs. Institute for Strategy and Policy - Myanmar (2024a, 15. juli). *Conflict in 70 Percent of Total Townships* (ISP Mapping). Chiang Mai: ISP-Myanmar. Tilgjengelig fra <https://ispmyanmar.com/mp-55/> [lastet ned 18. november 2024].
- ISP-Myanmar, dvs. Institute for Strategy and Policy - Myanmar (2024b, 22. november). *Over 149 Townships Suffered From Arson Incidents*. Chiang Mai: ISP-Myanmar. Tilgjengelig fra

- <https://ispmyanmar.com/over-149-townships-suffered-from-arson-incidents/> [lastet ned 6. desember 2024].
- ISP-Myanmar, dvs. Institute for Strategy and Policy - Myanmar (2024c, 29. oktober). *The Terror Twins of Climate and Conflict* (ISP Insight Email). Chiang Mai: ISP-Myanmar. Tilgjengelig fra https://ispmyanmar.com/wp-content/uploads/2024/10/20241029-ISP-Insight-Email-V02I06-The-Terror-Twins-of-Climate-and-Conflict_ENG.pdf [lastet ned 3. desember 2024].
- ISP-Myanmar, dvs. Institute for Strategy and Policy - Myanmar (2025a, 11. februar). *More Than 8,000 Total Airstrikes Recorded* (ISP Shorts). Chiang Mai: ISP-Myanmar. Tilgjengelig fra <https://ispmyanmar.com/more-than-8000-total-airstrikes-recorded/> [lastet ned 7. august 2025].
- ISP-Myanmar, dvs. Institute for Strategy and Policy - Myanmar (2025b, 13. mai). *Nearly 9,500 Civilian Deaths in Armed Conflicts* (Data Gallery). Chiang Mai: ISP-Myanmar. Tilgjengelig fra https://ispmyanmar.com/data-gallery/?_sft_category=data-matters&_sft_topic=conflict-peace-security [lastet ned 4. juni 2025].
- Mon, Su (2024, 26. november). *Between cooperation and competition: The struggle of resistance groups in Myanmar* (Analysis). Madison, WI: ACLED. Tilgjengelig fra <https://acleddata.com/2024/11/26/between-cooperation-and-competition-the-struggle-of-resistance-groups-in-myanmar/> [lastet ned 27. november 2024].
- Myanmar Peace Monitor (2024, 21. november). *Myanmar Armed Conflict Dashboard (Jan 2020 - 19 Nov 2024)*. [s.l.]: Myanmar Peace Monitor & Burma News International. Tilgjengelig fra <https://public.tableau.com/app/profile/bnimpm/viz/MyanmarArmedClashDashboard/MACDashboard> [lastet ned 28. november 2024].
- Myanmar Peace Monitor (2025a, 1. august). *The Junta's Strategy for Retaking Lost Towns: Critical Factors to Watch* (Bi-Weekly News Review). [s.l.]: Myanmar Peace Monitor & Burma News International. Tilgjengelig fra <https://mmpeacemonitor.org/en/weekly-news-reviews/the-juntas-strategy-for-retaking-lost-towns-critical-factors-to-watch-issue-175/> [lastet ned 8. august 2025].
- Myanmar Peace Monitor (2025b, 30. juni). *Myanmar Junta's Airstrikes in Myanmar: 1 Feb 2021 - 30 Jun 2025*. [s.l.]: Myanmar Peace Monitor & Burma News International. Tilgjengelig fra https://public.tableau.com/app/profile/bnimpm/viz/Airstrike_16746328815800/MilitaryRegime_sAirstrikesinMyanmar1Feb2021-23May2023 [lastet ned 7. august 2025].
- Myers, Lucas (2021, 8. april). Myanmar Is on the Precipice of Civil War. *Foreign Policy*. Tilgjengelig fra <https://foreignpolicy.com/2021/04/08/myanmar-military-coup-ethnic-armed-organizations-civil-war/> [lastet ned 21. oktober 2024].
- NLTA, dvs. Nyan Lynn Thit Analytica (2024, 9. oktober). *Aerial Attacks Carried out by the Military Council (5)* (Special Reports). [s.l.]: NLTA. Tilgjengelig fra <https://www.nyanlynnthitanalytica.org/resources/publication/srs> [lastet ned 4. desember 2024].
- NLTA, dvs. Nyan Lynn Thit Analytica (2025, 13. februar). *Aerial Attacks Carried out by the Military Council (September-December 2024)*. [s.l.]: NLTA. Tilgjengelig fra <https://progressivevoicemyanmar.org/2025/02/13/aerial-attacks-carried-out-by-the-military-council-september-december-2024/> [lastet ned 17. mars 2025].
- OCHA, dvs. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (2024, 27. november). *Myanmar Humanitarian Update No. 42*. Genève: OCHA. Tilgjengelig fra <https://www.unocha.org/publications/report/myanmar/myanmar-humanitarian-update-no-42-27-november-2024> [lastet ned 6. desember 2024].

- OCHA, dvs. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (2025a, 17. februar). *Myanmar - Humanitarian Needs and Response Plan 2024*. Genève: OCHA. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/myanmar/myanmar-humanitarian-needs-and-response-plan-2024-year-end-dashboard-jan-dec-2024> [lastet ned 18. februar 2025].
- OCHA, dvs. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (2025b, 3. januar). *Myanmar Humanitarian Update No. 43 - Reflecting on 2024 and preparing for 2025*. Genève: OCHA. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/myanmar/myanmar-humanitarian-update-no-43-reflecting-2024-and-preparing-2025> [lastet ned 17. februar 2025].
- OCHA, dvs. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (2025c, 19. februar). *Myanmar Humanitarian Update No. 44*. Genève: OCHA. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/myanmar/myanmar-humanitarian-update-no-44-19-february-2025> [lastet ned 17. mars 2025].
- OCHA, dvs. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (2025d, 23. mai). *Myanmar Humanitarian Update No. 46*. Genève: OCHA. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/myanmar/myanmar-humanitarian-update-no-46-23-may-2025> [lastet ned 4. juni 2025].
- OCHA, dvs. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (2025e, 27. juni). *Myanmar Humanitarian Update No. 47*. Genève: OCHA. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/myanmar/myanmar-humanitarian-update-no-47-27-june-2025> [lastet ned 7. august 2025].
- OHCHR, dvs. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (2023a, 6. juli). *Myanmar in "deadly freefall" into even deeper violence, says Türk* (Statements and speeches). Genève: OHCHR. Tilgjengelig fra <https://www.ohchr.org/en/statements-and-speeches/2023/07/myanmar-deadly-freefall-even-deeper-violence-says-turk> [lastet ned 5. desember 2024].
- OHCHR, dvs. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (2024, 4. september). *Situation of human rights in Myanmar*. Genève: OHCHR. Tilgjengelig fra <https://bangkok.ohchr.org/myanmar> [lastet ned 4. juli 2025].
- OHCHR, dvs. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (2025a, 25. februar). *High Commissioner Türk decries "litany of human suffering" in Myanmar* (Statements and speeches). Genève: OHCHR. Tilgjengelig fra <https://www.ohchr.org/en/statements-and-speeches/2025/02/high-commissioner-turk-decries-litany-human-suffering-myanmar> [lastet ned 14. mars 2025].
- OHCHR, dvs. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (2025b, 16. juni). *Situation of human rights in Myanmar*. Genève: OHCHR. Tilgjengelig fra <https://docs.un.org/en/A/HRC/59/57> [lastet ned 26. juni 2025].
- OHCHR, dvs. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (2025c, 13. mars). *A third of Myanmar's population faces food insecurity: UN human rights experts* (Press releases). Genève: OHCHR. Tilgjengelig fra <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2025/03/third-myanmars-population-faces-food-insecurity-un-human-rights-experts> [lastet ned 4. juni 2025].
- OHCHR, dvs. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (2025d, 31. januar). *Update on the Human Rights Situation in Myanmar - Overview of developments in 2024*. Genève: OHCHR. Tilgjengelig fra https://bangkok.ohchr.org/sites/default/files/documents/2025-02/AnnualUpdateontheHumanRightsSituationinMyanmar2024v.final_.pdf [lastet ned 10. februar 2025].

- OHCHR, dvs. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (2023b, 2. mars). *Situation of human rights in Myanmar since 1 February 2022*. Genève: OHCHR. Tilgjengelig fra <https://www.ohchr.org/en/documents/country-reports/ahrc5221-situation-human-rights-myanmar-1-february-2022-report-united> [lastet ned 10. august 2023].
- Oo, Min Zaw & Tønnesson, Stein (2023, juni). *Counting Myanmar's Dead: Reported Civilian Casualties since the 2021 Military Coup*. Oslo: PRIO. Tilgjengelig fra <https://cdn.cloud.prio.org/files/c675c059-ec75-4abf-8fbb-ab13067bfeaf/Counting-Myanmars-Dead-PRIO-Paper-2023.pdf?inline=true> [lastet ned 31. august 2023].
- Potkin, Fanny (2022, 11. juli). Exclusive: Myanmar's junta rolls out Chinese camera surveillance systems in more cities. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/exclusive-myanmars-junta-rolls-out-chinese-camera-surveillance-systems-more-2022-07-10/> [lastet ned 11. juni 2025].
- Progressive Voice (2023, mai). *Civil Disobedience Movement: A Foundation of Myanmar's Spring Revolution and Force behind Military's Failed Coup*. [s.l.]: Progressive Voice. Tilgjengelig fra <https://progressivevoicemyanmar.org/2023/05/25/civil-disobedience-movement-a-foundation-of-myanmars-spring-revolution-and-force-behind-militarys-failed-coup/> [lastet ned 25. september 2023].
- Progressive Voice (2024, 1. mars). *Security Council must act now as Myanmar military junta's forced conscription endangers peace, stability, and human security in Myanmar and the region*. [s.l.]: Progressive Voice. Tilgjengelig fra <https://progressivevoicemyanmar.org/2024/03/01/security-council-must-act-now-as-myanmar-military-juntas-forced-conscription-endangers-peace-stability-and-human-security-in-myanmar-and-the-region/> [lastet ned 10. februar 2025].
- Quinley, Caleb (2021, 8. februar). Three-finger salute: Hunger Games symbol adopted by Myanmar protesters. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/world/2021/feb/08/three-finger-salute-hunger-games-symbol-adopted-by-myanmars-protesters> [lastet ned 22. september 2023].
- RFA, dvs. Radio Free Asia (2024a, 18. mars). Irregularities taint military draft lottery in Myanmar's Ayeyarwady. *RFA*. Tilgjengelig fra <https://www.rfa.org/english/news/myanmar/lottery-03182024163644.html> [lastet ned 12. mars 2025].
- RFA, dvs. Radio Free Asia (2024b, 23. februar). Junta ramps up guest list inspections in Yangon and Mandalay. *RFA*. Tilgjengelig fra <https://www.rfa.org/english/news/myanmar/guests-02232024165648.html> [lastet ned 2. juli 2025].
- RFA, dvs. Radio Free Asia (2024c, 5. juni). Myanmar draft-dodgers fear retribution against families. *RFA*. Tilgjengelig fra <https://www.rfa.org/english/news/myanmar/conscription-legal-action-families-06052024172443.html> [lastet ned 11. mars 2025].
- RFA, dvs. Radio Free Asia (2024d, 5. september). Myanmar junta begins conscripting men up to age 65 to protect towns against rebels. *RFA*. Tilgjengelig fra <https://www.rfa.org/english/news/myanmar/myanmar-junta-recruitment-public-security-09052024165521.html> [lastet ned 14. mars 2025].
- RFA, dvs. Radio Free Asia (2024e, 31. mai). Myanmar junta recruits thousands of soldiers: report. *RFA*. Tilgjengelig fra <https://www.rfa.org/english/news/myanmar/myanmar-conscription-report-05312024064559.html> [lastet ned 12. mars 2025].
- RFA, dvs. Radio Free Asia (2025a, 28. januar). Myanmar junta begins recruiting women for active military service. *RFA*. Tilgjengelig fra

- <https://www.rfa.org/english/myanmar/2025/01/28/myanmar-women-conscripted/> [lastet ned 11. mars 2025].
- RFA, dvs. Radio Free Asia (2025b, 30. januar). Myanmar's forced conscription: How the junta targets young men for military service. *RFA*. Tilgjengelig fra <https://www.rfa.org/english/myanmar/2025/01/30/military-coup-junta-fourth-anniversary-forced-recruitment/> [lastet ned 11. mars 2025].
- RFA, dvs. Radio Free Asia (2022, 3. mars). New law brings Myanmar police under junta control. *RFA*. Tilgjengelig fra <https://www.rfa.org/english/news/myanmar/police-03302022152802.html> [lastet ned 29. august 2023].
- SAC-M, dvs. Special Advisory Council for Myanmar (2022, 5. september). *Effective Control in Myanmar* (Briefing Paper). [s.l.]: SAC-M. Tilgjengelig fra <https://specialadvisorycouncil.org/wp-content/uploads/2022/09/SAC-M-Briefing-Paper-Effective-Control-in-Myanmar-ENGLISH-1.pdf> [lastet ned 23. oktober 2023].
- SAC-M, dvs. Special Advisory Council for Myanmar (2024, 30. mai). *Effective Control in Myanmar 2024 Update* (Briefing Paper). [s.l.]: SAC-M. Tilgjengelig fra <https://specialadvisorycouncil.org/wp-content/uploads/2024/05/SAC-M-Effective-Control-in-Myanmar-2024-Update-ENGLISH.pdf> [lastet ned 23. oktober 2024].
- Stokke, Kristian & Aung, Soe Myint (2020). Transition to Democracy or Hybrid Regime? The Dynamics and Outcomes of Democratization in Myanmar. *The European Journal of Development Research*, 32(2), 274-293. Tilgjengelig fra https://www.researchgate.net/publication/335868914_Transition_to_Democracy_or_Hybrid_Regime_The_Dynamics_and_Outcomes_of_Democratization_in_Myanmar [lastet ned 25. november 2022].
- Strangio, Sebastian (2025, 3. februar). Myanmar's Military Junta Extends State of Emergency For Seventh Time. *The Diplomat*. Tilgjengelig fra <https://thediplomat.com/2025/02/myanmars-military-junta-extends-state-of-emergency-for-seventh-time/> [lastet ned 20. mars 2025].
- Theresa, Naw (2023a, 6. april). 2 Years of Turmoil: Myanmar's Spiraling Civil War. *The Diplomat*. Tilgjengelig fra <https://thediplomat.com/2023/04/two-years-of-turmoil-myanmars-spiraling-civil-war/> [lastet ned 24. mai 2023].
- Theresa, Naw (2023b, 29. mai). Two Years of Turmoil: Myanmar's Fog of War. *The Diplomat*. Tilgjengelig fra <https://thediplomat.com/2023/05/two-years-of-turmoil-myanmars-fog-of-war/> [lastet ned 7. august 2023].
- TNI, dvs. Transnational Institute (2023, 20. april). *The Nationwide Ceasefire Agreement in Myanmar*. Amsterdam: TNI. Tilgjengelig fra <https://www.tni.org/en/publication/the-nationwide-ceasefire-agreement-in-myanmar> [lastet ned 27. august 2024].
- U.S. Department of State (2019, 13. mars). *Country Reports on Human Rights Practices for 2018 - Burma*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/03/BURMA-2018.pdf> [lastet ned 14. november 2022].
- U.S. Department of State (2020, 11. mars). *Country Reports on Human Rights Practices for 2019 - Burma*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/02/BURMA-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf> [lastet ned 14. november 2022].
- U.S. Department of State (2023, 20. mars). *Country Reports on Human Rights Practices for 2022 - Burma*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra

https://www.state.gov/wp-content/uploads/2023/02/415610_BURMA-2022-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf [lastet ned 9. august 2023].

U.S. Department of State (2024, 22. april). *Country Reports on Human Rights Practices for 2023 - Burma*. Washington D.C.: U.S Department of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/burma-draft/> [lastet ned 31. oktober 2024].

U.S. Department of State (2025, 12. mai). *Travel Advisory - Burma*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://travel.state.gov/content/travel/en/international-travel/International-Travel-Country-Information-Pages/Burma.html> [lastet ned 16. mai 2025].

UN Special Rapporteur (2023, 31. januar). *Illegal and Illegitimate: Examining the Myanmar military's claim as the Government of Myanmar and the international response*. Genève: UN Human Rights Council. Tilgjengelig fra <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/countries/mm/2023-01-27/crp-sr-myanmar-2023-01-31.pdf> [lastet ned 25. mai 2023].

UNHRC, dvs. United Nations Human Rights Council (2019, 16. september). *Detailed findings of the Independent International Fact-Finding Mission on Myanmar*. Genève: UNHRC. Tilgjengelig fra https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/FFM-Myanmar/20190916/A_HRC_42_CRP.5.pdf [lastet ned 10. november 2022].

Ya, Han (2024, 8. mai). Mapping Territorial Control in Post-Coup Myanmar: Flawed by Design? *The Diplomat*. Tilgjengelig fra <https://thediplomat.com/2024/05/mapping-territorial-control-in-post-coup-myanmar-flawed-by-design/> [lastet ned 25. oktober 2024].

Yang, Mary & Gramer, Robbie (2023, 19. juni). Inside Myanmar's Shadow Government in Washington. *Foreign Policy*. Tilgjengelig fra https://foreignpolicy.com/2023/06/19/myanmar-shadow-government-national-unity-government-nug-junta-coup/#cookie_message_anchor [lastet ned 29. september 2023].

Yidana, Godwin (2023, 14. april). Gender Inclusion in Myanmar's National Unity Government: Add Women and Stir? *The Diplomat*. Tilgjengelig fra <https://thediplomat.com/2023/04/gender-inclusion-in-myanmars-national-unity-government-add-women-and-stir/> [lastet ned 25. september 2023].

AAPP, dvs. Assistance Association for Political Prisoners (Burma) (2025, 1. juli). *Daily Briefing in Relation to the Military Coup - 1 July 2025* (Daily Briefing since the Coup). Mae Sot: AAPP. Tilgjengelig fra <https://aappb.org/?p=33188> [lastet ned 3. juli 2025].

6.2 Muntlige kilder

AAPP, dvs. Assistance Association for Political Prisoners. Møte i Mae Sot 16. februar 2023.

Chin-representant. Møte i Yangon 4. mars 2019.

Fortify Rights. Møte i Bangkok 13. februar 2023 og møte i Mae Sot 15. februar 2023.

HRW, dvs. Human Rights Watch. Møte i Bangkok 14. februar 2023.

Internasjonal organisasjon i Thailand. Møte i Bangkok 14. februar 2023.

Internasjonal organisasjon A i Myanmar. Møte i Yangon 21. februar 2023.

Internasjonal organisasjon B i Myanmar. Møte i Yangon 22. februar 2023.

KWPN, dvs. Kachin Women Peace Network. Møte i Yangon 7. mars 2019.

OHCHR, dvs. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights i Thailand, Bangkok. Møte i Bangkok 17. februar 2023.

UNHCR i Thailand, Bangkok. Møte i Bangkok 13. februar 2023.

Vestlig ambassade A i Myanmar. Møte i Yangon 20. februar 2023.

Vestlig ambassade B i Myanmar. Møte i Yangon 21. februar 2023.

Vestlig ambassade C i Myanmar. Møte i Yangon 21. februar 2023.

Vestlig ambassade D i Myanmar. Møte i Yangon 22. februar 2023.

Vestlig ambassade E i Myanmar. Møte i Yangon 22. februar 2023.

Vestlig ambassade F i Myanmar. Møte i Yangon 22. februar 2023.